

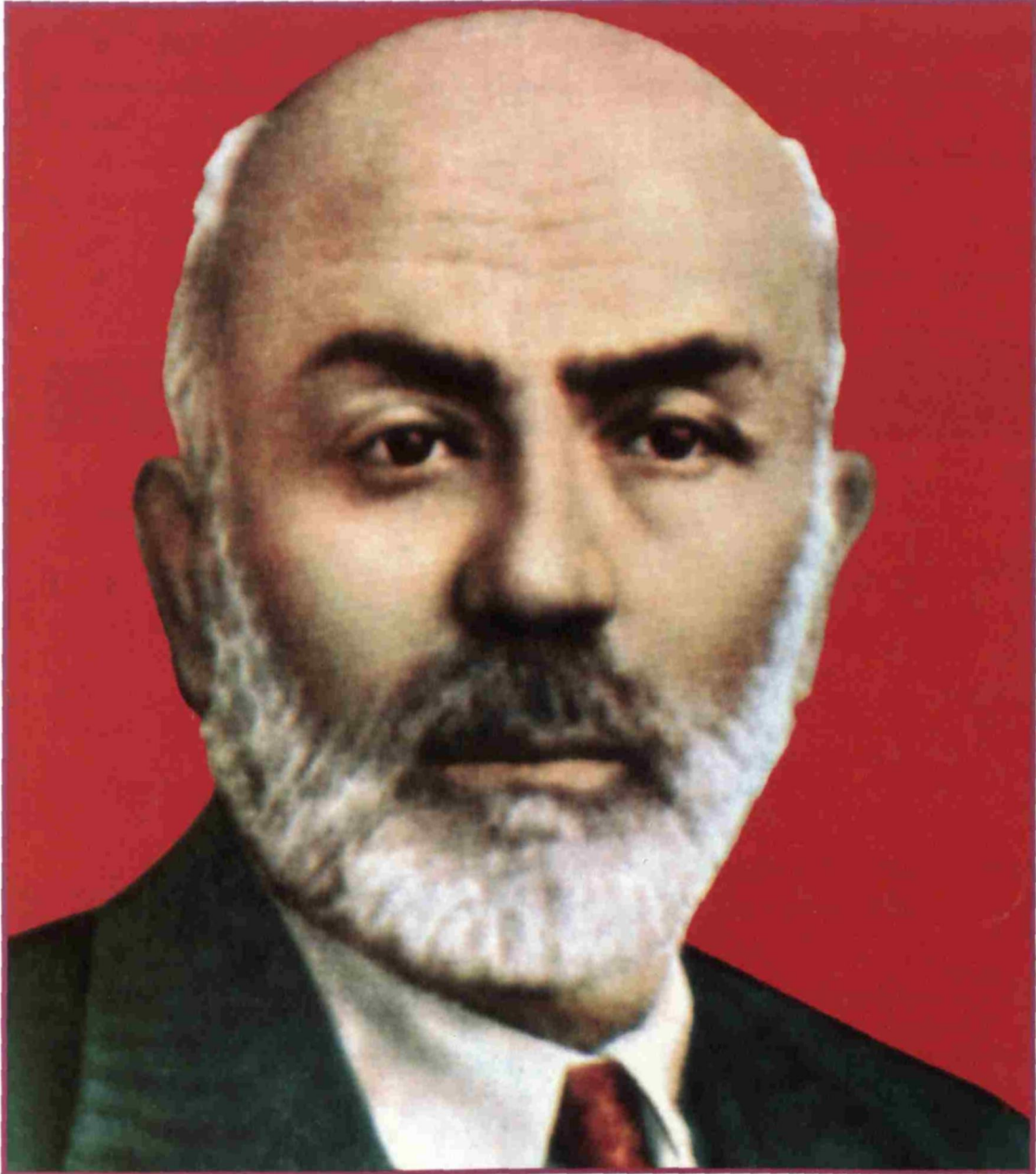
TBMM

Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir.

AYLIK BÜLTEN SAYI: 96

MART 2003

**İstiklal Marşı'nın 'Milli Şairi'
Mehmet Akif Ersoy'u saygı ile andık**

Bu sayıda...

● 9 Mart'ta Siirt'te yapılan seçim sonucu Recep Tayyip Erdoğan, Öner Gülyeşil ve Öner Ergenç milletvekili seçildiler.

● Adalet ve Kalkınma Partisi Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan 11 Mart'ta milletvekili andı içti ve aynı gün Abdullah Gül'ün istifasının ardından Hükümeti kurmakla görevlendirildi. Yeni Hükümet 14 Mart'ta açıklandı. 59. Hükümet 23 Mart'ta güvenoyu aldı.

● TBMM, Türk hava sahasının yabancı askeri uçakların geçişine ve Türk Silahlı Kuvvetlerinin yurtdışına gönderilmesine ilişkin Başbakanlık Tezkeresini 20 Mart'ta kabul etti.

● TBMM Genel Kurulu, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ne destek deklarasyonu yayımladı. Deklarasyonda, Kıbrıs'ta çözümün temelinin tarafların eşitliğine dayanması gerektiği bildirildi. KKTC Cumhurbaşkanı Denktaş Genel Kurul'da bir konuşma yaptı.

● İstiklal Marşı'nın kabulünün 82. yılında Milli Şair Mehmet Akif Ersoy 1. Meclis ve TBMM'de düzenlenen törenlerle anıldı.

● TBMM Başkanvekili Yılmaz Ateş, Parlamento Muhabirleri Derneği'ni ziyaret etti.

● Dilekçe Komisyonu'na internet aracılığı ile de başvuru yapılabilmesi için düzenleme yapılacak.

31 MART 2003 TARİHİNDE MİLLETVEKİLİ DAĞILIMI

AK PARTİ	365
Adalet ve Kalkınma Partisi	
CHP	177
Cumhuriyet Halk Partisi	
DYP	3
Doğru Yol Partisi	
BAĞIMSIZLAR	5

9 Mart'ta Siirt'te yapılan seçimde, Ak Parti'den Recep Tayyip Erdoğan, Öner Gülyeşil ve Öner Ergenç milletvekili seçildi. İğdır Bağımsız Milletvekili Dursun Akdemir, 19 Mart'ta Doğru Yol Partisi'ne katıldı.

TBMM Genel Sekreterliği
Basın Halkla İlişkiler Müdürlüğü
Aylık Bülten

Mart 2003
Sayı 96

Yayın Yönetmeni
Şahap ALP

Yayın Koordinatörü
Engür TÜRER

Yayın Hazırlayan
M. Cenap KAYASÖ

Katkıda Bulunanlar
Safa SALANTUR
Nurel ARGUN (Kanunlar)

Fotoğraf
Orhan AYDEMİR
Abdullah KARAKUŞ

İnternet: www.tbmm.gov.tr

Yayın Adresi
TBMM Basın Halkla İlişkiler
Müdürlüğü
Bakanlıklar-ANKARA

Telefonlar
420 69 03 - 420 69 06
Faks
420 68 86 - 420 68 89
e-posta: bulten@tbmm.gov.tr
bashilmd@tbmm.gov.tr

Baskı: TBMM Basımevi

AK Parti Genel Başkanı milletvekili seçildi ve başbakanlığa atandı

Erdoğan dönemi başladı

Adalet ve Kalkınma Partisi Genel Başkanı **Recep Tayyip Erdoğan**, 9 Mart'ta yapılan seçim sonucunda Siirt Milletvekili seçildi. Erdoğan, milletvekili seçilerek başbakanlığa atanması önündeki son engeli de aştı ve 11 Mart'ta and içti. Aynı gün **Abdullah Gül** istifa etti ve **Recep Tayyip Erdoğan** Cumhurbaşkanı **Ahmet Necdet Sezer** tarafından Hükümeti kurmakla görevlendirildi. **Erdoğan** 14 Mart Cuma günü yeni hükümeti açıkladı.

SIİRT SEÇİMİ

3 Kasım 2002'de yapılan Genel Seçimde, Siirt seçim çevresindeki oylama işlemi YSK tarafından iptal edilince 9 Mart'ta bu ilde seçim yenilendi. Seçime, AK Parti'nin yanı sıra Cumhuriyet Halk Partisi (CHP), İşçi Partisi (İP) ve Türkiye Komünist Partisi (TKP) katıldı. Seçimlerde 568 sandıkta toplam 119 bin 198 seçmenden 73 bin 624 seçmen katıldı. Kullanılan oylardan 65 bin 79'u geçerli sayılırken AK Parti 55 bin 203 oy aldı. CHP'ye 8 bin 972 oy çıktı. Oyların yüzde 84.82'sini AK Parti, yüzde 13.79'unu CHP aldı. Siirt seçimi sonucu, AK Parti'den **Recep Tayyip Erdoğan**,

Öner Gülyeşil ve **Öner Ergenç** milletvekili oldu. AK Parti'nin Siirt'de kazandığı 3 milletvekilliği ile parlamentodaki sandalye sayısı 362'den 365'e yükseldi. AK Parti, 3 Kasım seçimlerinde Siirt'ten 1 milletvekili çıkarmıştı.

9 Mart 2003 Siirt Milletvekili Yenileme Seçimi'ne ilişkin sonuçlar, 11 Mart 2003 tarihli Resmi Gazete'nin Mükerrer sayısında yayımlandı. Yeni milletvekili seçilen **Erdoğan** 11 Mart Salı günü, Gülyeşil ve Ergenç ise daha sonra Genel Kurul'da milletvekili yemini etti.

ERDOĞAN BAŞBAKAN

AK Parti Genel Başkanı **Recep Tayyip Erdoğan**'ın Siirt'ten milletvekili seçilmesinin ardından **Abdullah Gül** Başbakanlığı'ndaki 58. Hükümet 11 Mart Salı günü istifasını verdi. 11 Mart Salı günü Cumhurbaşkanı **Ahmet Necdet Sezer**'e istifasını veren **Gül**, bir basın toplantısı ile 3.5 aylık icraatını anlattı.

58. Hükümetin istifasını kabul eden **Sezer**, yine aynı gün **Erdoğan**'ı 59. Hükümeti kurmakla görevlendirdi. **Erdoğan**, 14 Mart Cuma günü Çankaya Köşkü'ne çıkarak yeni hükümetin listesini Cumhurbaşkanı **Sezer**'e sundu.

Görüşmenin ardından Cumhurbaşkanlığı'ndan yapılan duyuruda **Recep Tayyip Erdoğan** Başbakanlığı'nda kurulan 59. Hükümetin onaylandığı duyuruldu.

HÜKÜMET PROGRAMI

Recep Tayyip Erdoğan, 59. Hükümet'in programını TBMM Başkanı **Bülent Arınç**'ın yönettiği TBMM'nin 18 Mart Salı günü Genel Kurulu'nda okudu.

AK Parti'nin, siyasal kimliğini "muhafazakar demokrat" olarak tanımlayan **Erdoğan** partilerinin kendi düşünce geleneğinden hareketle yerli ve köklü değerler sistemini evrensel standarttaki muhafazakar siyaset çizgisiyle yeniden üretmek amacıyla olduğunu söyledi. **Erdoğan** şöyle konuştu:

"Yeni Muhafazakar Demokrat çizginin, muhafazakarlığın genlerine ve tarih kodlarına uygun şekilde, ama siyaset yaptığımız coğrafyanın toplumsal ve kültürel geleneklerine yaslanarak ortaya konması, Türk siyasetine yeni bir soluk getirecektir. AK Parti, geçmişten veya bir medeniyet havzasından siyaset çizgisi ödünç almak yerine, kendi düşünce geleneğiyle dünya genelinde de test

59. Hükümet

Başbakan: **Recep Tayyip Erdoğan**
Dışişleri Bakanı ve Başbakan Yardımcısı:
Abdullah Gül
Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı:
Abdüllatif Şener
Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı:
Mehmet Ali Şahin
Devlet Bakanı: **Mehmet Aydın**
Devlet Bakanı: **Beşir Atalay**
Devlet Bakanı: **Ali Babacan**
Adalet Bakanı: **Cemil Çiçek**
Milli Savunma Bakanı: **Vecdi Gönül**
İçişleri Bakanı: **Abdülkadir Aksu**

Maliye Bakanı: **Kemal Unakıtan**
Milli Eğitim Bakanı: **Hüseyin Çelik**
Bayındırlık ve İskan Bakanı: **Zeki Ergezen**
Sağlık Bakanı: **Recep Akdağ**
Ulaştırma Bakanı: **Binali Yıldırım**
Tarım ve Köyişleri Bakanı: **Sami Güçlü**
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı:
Murat Başesgioğlu
Sanayi ve Ticaret Bakanı: **Ali Coşkun**
Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı:
Hilmi Güler
Kültür Bakanı: **Erkan Mumcu**
Turizm Bakanı: **Güldal Aksit**
Orman Bakanı: **Osman Pepe**
Çevre Bakanı: **Kürşad Tüzmen**

edilen bir siyasal tutumu yeniden üretmeyi doğru bulmaktadır. Bizim yeni siyaset anlayışımıza zemin olan muhafazakar demokrat kimliğimize göre siyaset bir uzlaş alanıdır. Toplumsal alandaki çeşitlilik ve farklılığı siyasal alanda kabul ediyor ve siyasetin taraflarını her zeminde uzlaşya davet ediyoruz. Bize göre farklılıklar tabii bir durum ve zenginliktir. Toplumsal ve kültürel çeşitlilikler, demokratik çoğulculuğun üreteceği tolerans ve hoşgörü zemininde siyasete bir renklilik olarak katılmalıdır. Katılımcı demokrasinin de farklılıklara temsil olanağı sağlayarak ve siyasal sürece katılarak kendisini geliştireceği düşüncesini esas kabul etmekteyiz”.

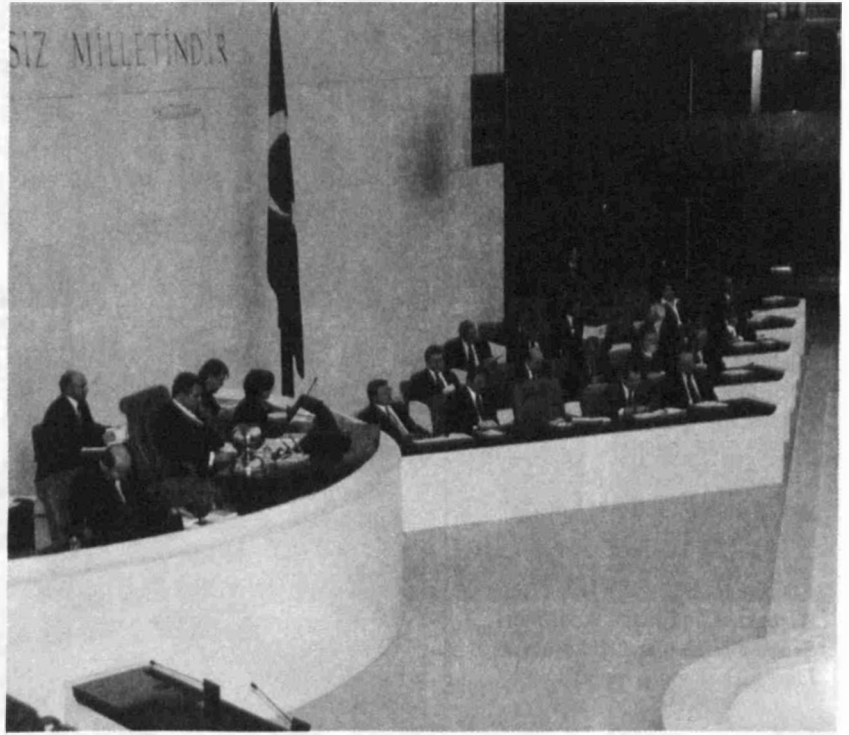
TOPLUMSAL MUTABAKAT:

AK Parti'nin demokrasi anlayışının siyasal otoriteyi, hukuki ve siyasi meşruluğun ötesinde bir meşruluk temeline oturtuğunu ve siyasal iktidarın varolan toplumu tanıyarak işlevlerini onun irade ve değerlerine uygun olarak yürütmesi gerektiğini belirttiğini kaydeden Erdoğan, "Sadece sayısal güce dayanan bir yönetim anlayışını benimsemiyoruz. Toplumsal mutabakattan güç alan bir siyaset anlayışından yanayız" diye konuştu.

KATILIMCI DEMOKRASİ: Başbakan Tayyip Erdoğan, katılımcı demokrasiden yoksun siyasal davranışların, devletin sahip olduğu denetim gücüyle ara kurumlarda geniş tahribat yaptığını ve özgürlüğü büyük ölçüde kullanılamaz hale getirdiğini ifade etti. Demokratik bir toplumda sivil toplum örgütlerinin büyük önem taşıdığını vurgulayan Başbakan, sivil ve özgürlükçü bir ortamın oluşabilmesi ve bireyin devlet karşısında korunabilmesinin buna bağlı olduğunu belirtti.

ANA HEDEFLER: Başbakan Erdoğan Hükümetin hedeflerini açıklarken şunları söyledi:

"Hükümetimiz, ekonomik istikrarı sağlamış, rekabetçi bir piyasa yapısı oluşturmuş, sürdürülebilir bir kalkınma ortamını yakalamış ve ekonomik refahın nimetlerini adaletle dağıtan, yoksulluk ve yolsuzlukla en etkili şekilde mücadele edildiği ve tüm kamu adına görev yapanların yargılanabilmelerinin önündeki dokunulmazlık dahil tüm engellerin kaldırıldığı, insanların barış ve refah içinde özgürce yaşadığı, çağdaş dünya ile bütünleşmiş, farklılıkların çatışma unsuru olarak değil zenginlik kaynağı olarak görüldüğü, itibarlı, demokratik, dinamik bir millet iradesini hayata

Recep Tayyip Erdoğan 11 Mart'ta milletvekili andı içti ve 14 Mart'ta 59. Hükümeti kurdu. Erdoğan başkanlığındaki Hükümet 23 Mart'ta güvenoyu aldı.

geçirecektir. Hükümetimizin siyasi varoluş sebebi bu vizyonu gerçekleştirmeye yolunda, siyasi iktidarı anayasal çerçevede milletin talimatları doğrultusunda yönetmek olacaktır."

Başbakan Erdoğan, vatandaşlar arasında hiçbir ayırım gözetilmesinin söz konusu olmayacağını belirtirken, iktidarlara süresince tüm çalışmalarının, "Türkiye hukukunu evrensel hukuk ilkelerine uygun hale getirmek, temel hak ve özgürlükler rejimini evrensel standartlara çıkarmak, Türkiye'yi gerçek anlamda bir hukuk devleti yapmak, hukukun üstünlüğünü hakim kılmak ve uluslararası camiada Türkiye'ye saygın bir yer kazandırmak" yolunda olacağını anlattı.

Erdoğan öteki hedeflerini ise şöyle sıraladı:

HANTAL YAPI: Merkezîyetçi ve hantal yapının aşılması bakımından kapsamlı bir yerel yönetimler reformu gerçekleştirilecek. Ulusal öncelikler ile yerel farklılıklar barıştınarak kamu hizmetlerinin yerinde karşılanması temel ilke olacak. Merkezî yönetim tarafından yürütülmesi zorunlu olmayan hizmetler, yerel yönetimlere devredilecek.

Devlette genel kurumsal gözden geçirme çalışmaları yapılarak bakanlıkların sayısı ve ölçekleri yeniden tanımlanacak. Merkezî yönetimdeki gereksiz kuruluşlar elenecek, benzer işlevler gören yapılar birleştirilecek.

EKONOMİ: Ekonomi yönetimi tek çatı altında toplanacak, bununla ilgili yasal düzenlemeler gerçekleştirilecek. Ekonomide rakamsal faktörler yanında, sosyal dinamikler de ihmal edilmeyecek. Toplumun istek ve arzuları, politik sürece doğrudan yansıtılacak. Şeffaflık ve hesap verilebilirlik uygulamaya konulacak. İlan edilen politikalar güçlü bir siyasi irade ile desteklenecek. Demokratik piyasa toplumu ve ekonomisi, etkin ve şeffaf mali ve finansal sistem, ahlaki değerlere sahip bir bürokrasi, rekabet, etkinlik, verimlilik ve alternatif maliyetlerinin önemli göstergeleri olarak işlev gördüğü ekonomik bir ortam oluşturulacak.

DIŞ POLİTİKA: Hükümet Programı'nda dış politika konusunda yapılan değerlendirmede, Türkiye'nin Avrupa siyasi değerler sisteminin bir parçası olduğu, Avrupa ülkeleriyle ilişkilerin Türkiye'nin dış politika gündeminde en üst sıralarda yer almaya bundan sonra da devam edeceği belirtildi. "Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne tam üyeliği, Hükümetimizin hedeflerinin başında gelmektedir" denilen programda, 3 Kasım seçimlerinin ardından AB konusunda ciddi bir etkinlik üretildiği ve 2004 Aralık ayına müzakere için müzakere tarihi alma aşamasına gelmesinin AK Parti Hükümeti döneminde başarıldığı hatırlatıldı.

Bazı kuruluşlar Başbakanlığa bağlandı

Yeni Hükümetin açıklanmasından sonra, bazı kuruluşların bağlı olduğu bakanlıklar değiştirildi.

Buna göre, daha önce Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na bağlı bulunan,

- Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü,

- Özürlüler İdaresi Başkanlığı,

- Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü ile

- Aile Araştırma Kurumu, Başbakanlığa bağlandı. Karar 29 Mart'ta Resmi Gazete'de yayımlandı.

Bu arada, Devlet Bakanlığı ve Başbakan Yardımcısı **Abdüllatif Şener**'e bağlı olan Özelleştirme İdaresi Başkanlığı ise bir başka kararla Maliye Bakanlığı'na bağlandı.

Recep Tayyip Erdoğan

Öner Gülyeşil

Öner Ergenç

GÖRÜŞMELER

TBMM Başkanı **Bülent Arınç**'in yönetiminde 21 Mart Cuma günü yapılan program üzerindeki görüşmelerde ilk sözü CHP Grup Başkanvekili **Mustafa Özyürek** aldı. AK Parti'nin özü ile görüntüsü arasında büyük farklar olan bir parti olduğunu ileri süren **Özyürek**, "Hükümet programına bakarak AK Parti'nin toplumun temel sorunlarına nasıl yaklaştığını ve hangi çözümler önerdiğini göremiyoruz" diye konuştu.

CHP Grubu adına ikinci konuşmayı yapan Grup Başkanvekili **Oğuz Oyan**, milletin 59. Hükümet'ten beklentilerinin AK Parti'nin seçim beyannamesi olduğunu, ancak Hükümet Programı'nda seçim beyannamesinden hiçbir unsurun yer almadığını savundu. **Oğuz Oyan**, 59. Hükümet Programı'nın yanlış bir program olduğunu ve milletin umutlarını söndürdüğünü ileri sürerek, "Programın ekonomik boyutu zayıf sosyal boyutu ise sıfırdır" dedi.

AK Parti adına konuşan Adana Milletvekili **Ömer Çelik**, AK Parti'nin 3 Kasım seçimlerinden önce topluma ne söz veriyse onları yerine getirmeye çalıştığını, toplumun isteklerini referans aldığını anlattı. Anayasa değişikliği ile ilgili düşüncelerini de açıklayan **Çelik**, CHP sıralarında, "Neden bunları Hükümet Programı'na yazmadınız?" şek-

linde laf atılması üzerine, "Bu, aspirin prospektüsü değil ki Hükümet Programı. Programa her şeyi yazarsanız 30 ciltlik kitap olur" dedi.

Program üzerine eleştirileri cevaplandıran Adalet Bakanı **Cemil Çiçek**, "Hiçbir parti diğer bir partinin meşruiyetini test etme kantarı değildir. Bunu yapacak tek kantar millettir. Rejimle, laiklikle ilgili konularda başka partilerden cevaz alacak durumda değiliz" dedi.

Anayasa'nın, dünyadaki demokratik standartlar ölçüsünde yeniden değiştirilmesi gerektiğini ifade eden **Çiçek**, bunun Türkiye'ye yakışmayan dar bir zamanda değil geniş bir ortamda yapılması gerektiğini söyledi. Türkiye'de yasakçı dönemin artık geride kaldığını bildiren **Çiçek**, "yasakçı anlayışla bir yere varılsa idi Irak'ın bir yerlere gelmesi gerektiğini" söyledi.

Mardin Bağımsız Milletvekili **Süleyman Bölünmez**, şahsı adına yaptığı konuşmada, 58. Hükümetin ağır ekonomik ve sosyal sorunlarla mücadele etmek zorunda kaldığını ancak 3 aylık sürecin, bu Hükümetin hiçbir hazırlığının olmadığını ortaya koyduğunu söyledi. AK Parti Konya Milletvekili **Ahmet Işık** da Hükümetin özü itibarıyla çağın nabzını tuttuğunu ve geleceği yakalamaya çalıştığını dile getirdi.

HÜKÜMETE GÜVENOYU

Recep Tayyip Erdoğan Başkanlığı'ndaki Hükümet, 23 Mart Pazar günü güvenoyu aldı. TBMM Başkanı **Bülent Arınç** yönetimindeki Genel Kurul'da elektronik sistemle yapılan açık oylamaya 512 milletvekili katıldı. Oylamada 350 milletvekili kabul, 162 milletvekili de ret oyu kullandı.

ERDOĞAN TEŞEKKÜR ETTİ

Başbakan **Erdoğan**, 59. Hükümet'in güvenoyu almasının ardından kürsüye gelerek teşekkür etti. "Meclisimiz, milletimizden aldığı emaneti, bugün hükümetimize verdiği güvenoyuyla omuzlarımıza bırakmıştır" diyen **Erdoğan**, şöyle devam etti:

"Bu yüce emanete büyük milletimiz adına sadakatle sahip çıkacağız. Büyük Millet Meclisimizle, Hükümetimizle ülkemizin selameti, halkımızın huzuru ve refahı için seferber olacağız. Yıllar sonra gelen bu coşku ve yıllar sonra siyasete duyulan bu güveni AK Parti iktidan, Türkiye'nin ertelenen özlemlerine kavuşması için değerlendirecektir. Bu zor günlerde, bu tarihi imkanı ülkemizin itibarı için değerlendirmek hepimizin boyunun borcudur."

Erdoğan, sıkıntılı günlerin bir an önce aşıp aydınlık yarınların gelmesi dileğinde bulundu.

Bakanlar Kurulu 59. Hükümet

Recep Tayyip Erdoğan
Başbakan

Abdullah Gül
Dışişleri Bakanı ve
Başbakan Yardımcısı

Abdüllatif Şener
Devlet Bakanı ve
Başbakan Yardımcısı

Mehmet Ali Şahin
Devlet Bakanı ve
Başbakan Yardımcısı

Mehmet Aydın
Devlet Bakanı

Beşir Atalay
Devlet Bakanı

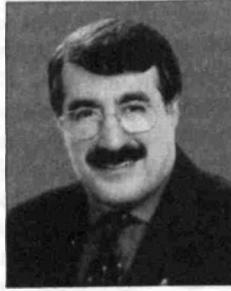
Ali Babacan
Devlet Bakanı

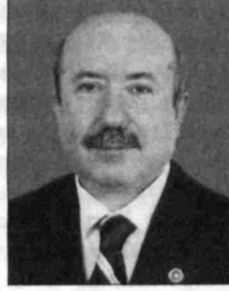
Cemil Çiçek
Adalet Bakanı

Vecdi Gönül
Milli Savunma Bakanı

Abdülkadir Aksu
İçişleri Bakanı

Kemal Unakıtan
Maliye Bakanı

Hüseyin Çelik
Millî Eğitim Bakanı

Zeki Ergezen
Bayındırlık Bakanı

Recep Akdağ
Sağlık Bakanı

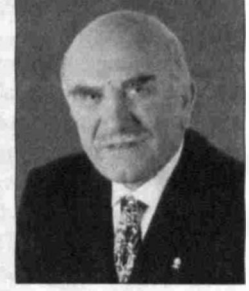
Binali Yıldırım
Ulaştırma Bakanı

Sami Güçlü
Tarım ve Köylüleri
Bakanı

Murat Başesgioğlu
Çalışma ve Sosyal
Güvenlik Bakanı

Ali Coşkun
Sanayi ve Ticaret Bakanı

Hilmi Güler
Enerji ve Tabii Kaynaklar
Bakanı

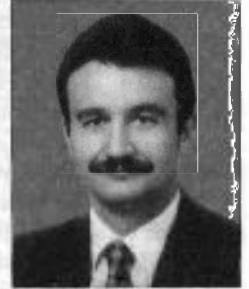
Erkan Mumcu
Kültür Bakanı

Güldal Aksit
Turizm Bakanı

Osman Pepe
Orman Bakanı

Kürşad Tüzmen
Çevre Bakanı

*Türk hava sahası yabancı askeri uçakların geçişine açıldı,
Türk askerinin yurt dışına gitmesine izin verildi*

TBMM'den sınırlı izin

Yabancı silahlı kuvvetler mensuplarının Türk topraklarına kabul edilmesine 1 Mart'ta geçit vermeyen Meclis, sadece yurt dışına asker gönderilmesine ve Türk hava sahasının yabancı silahlı kuvvetler tarafından kullanılmasına izin verdi

Yurt dışına asker gönderilmesine ve Türk hava sahasının yabancı silahlı kuvvetleri tarafından kullanılmasına izin verilmesini öngören Başbakanlık tezkeresi 20 Mart Perşembe günü TBMM Genel Kurulu'nda kabul edildi.

TBMM Başkanı **Bülent Arınç**'in başkanlığında yapılan kapalı oturumda görüşülen tezkerenin oylamasına 535 milletvekili katıldı. Tezkere, 202 ret oyuna karşılık 332 oyla kabul edilirken, 1 milletvekili ise çekimser kaldı.

YETKİ İSTEMLERİ VE KAPSAMI...

TBMM Genel Kurulu'nda kabul edilen Başbakanlık tezkeresi kapsamında, yurt dışına asker gönderme ve hava sahasının yabancı uçaklara açılması konusunda Hükümet'e 6 ay süreyle yetki veriliyor. 21 Mart'ta Resmi Gazete'de yayımlanan 763 sayılı TBMM kararı şöyle:

"Irak konusunda yaşanan gelişmeler ve hızla tırmanan gerginliğin Türkiye'nin karşısına çıkarması muhtemel güvenlik riskleri Yüce Meclisimiz tarafından hassasiyetle izlenmekte ve değerlendirilmektedir. Son dönemde Irak'a ilişkin gelişmeler iki kez TBMM'nin gündemine gelmiş ve bütün yönleriyle tezekkür edilmiştir.

Bu çerçevede, TBMM'nin 6 Şubat 2003 tarihinde yapılan kapalı oturumunda, yaşanan olumsuz gelişmeler ışığında her ihtimale karşı hazırlıklı olunması bakımından gerekli güvenlik tedbirlerinin alınması amacıyla Hükümete yetki verilmiş ve Irak'a karşı muhtemel bir askeri harekatta kullanılabilecek askeri üs ve tesisler ile limanlarda alt yapı geliştirme çalışmaları için Amerika Birleşik Devletleri'ne mensup teknik ve askeri personelin 3 ay süreyle Türkiye'de bulunmasına, Anayasa'nın 92 nci mad-

desi uyarınca izin verilmesi kararlaştırılmıştır.

Bunu takiben, 58 inci Cumhuriyet Hükümetinin sürdürdüğü hazırlık ve çalışmaları ile alınan tedbirler hakkında 25 Şubat 2003 tarihli ve 3/189 esas numaralı Başbakanlık tezkeresiyle Yüce Meclisimize bilgi sunulmuş ve tezkerede yer alan gerekçelerle Türk Silahlı Kuvvetlerinin yabancı ülkelere gönderilmesine ve yabancı silahlı kuvvetlerin 6 ay süreyle Türkiye'de bulunmasına Anayasa'nın 92 nci maddesi uyarınca izin verilmesi Yüce Meclisimizin takdirlerine arz edilmiştir.

TBMM'nin 1 Mart 2003 tarihinde yapılan 39 uncu Birleşiminde Başbakanlık tezkeresi görüşülmüş, ancak yapılan oylamada, Anayasa'nın 96 ncı maddesinde öngörülen karar yeter sayısı için gerekli salt çoğunluk sağlanamamıştır. Hükümetin bu konudaki talebi bu anlamda sonuçlandırılmamıştır.

Irak'a yönelik askeri müdahale konusunda yaşanan son gelişmeler artık geriye dönüşü imkânsız bir noktaya gelindiğini göstermektedir. Birleşmiş Milletler sürecinin de tüketilmesiyle barışçı çözüm çabaları sonuçsuz kalmış, askeri müdahale kaçınılmaz hale gelmiştir. Bugün geline aşamada Türkiye, Irak topraklarının topyekün bir askeri hareket alanına dönüşeceği savaş durumu şartları ile karşı karşıyadır. Bunun sonucu Türkiye'nin güvenliğine yönelik tehdit ve riskler endişe verici boyutlar kazanmış ve ciddi biçimde ağırlaşmış bulunmaktadır.

Bu çerçevede, Kuzey Irak'ta barınmakta olan silahlı PKK/KADEK militanlarının kriz ortamından yararlanmak amacıyla faaliyetlerine hız verdikleri ve yeni tertipler içine girmeye çalıştıkları görülmektedir.

Bunun yanı sıra, Irak'ın etnik temelde parçalanmasına yol açacak siyasi oluşumlara zemin kazandırmak amacıyla sürdürülen çabaların yoğunluk kazandığı görülmektedir. Bu durum Irak'ın toprak bütünlüğünün ve milli birliğinin tehlikeye düşmesi ve bölgedeki diğer milli grupların güvenliğini de tehdit edebilecek bir istikrarsızlık ortamının ortaya çıkması riskini de beraberinde getirmektedir.

Öte yandan, Irak'a muhtemel askeri bir müdahalenin ortaya çıkarması beklenen Türkiye'ye yönelebilecek toplu nüfus hareketlerinin sınırlarımızın ötesinde İnsani Destek Toplama Bölgelerinde durdurulması, yerlerinden edilmiş kişilerin insani yardım ihtiyaçlarının yerinde karşılanması ve hareket sonrası geldikleri bölgelere geri dönmeleri için gerekli tedbirlerin zamanında ve etkin biçimde alınması büyük önem taşımaktadır. Büyük sayıda göçmen ve sığınmacının Türkiye'ye yönelebileceği göz önünde bulundurularak bu konudaki ihtimaliyat planlaması yapılmış ve kriz yönetimi mekanizmalarının süratle harekete geçirilmesi için gerekli son hazırlıklar da tamamlanmıştır.

Türkiye'nin güvenliği için ciddi bir tehdit potansiyeli taşıyan bütün bu olumsuz gelişmelere karşı etkili bir caydırıcılığın sürdürülebilmesi evveleminde Kuzey Irak'taki fiili, askeri mevcudiyetimize bağlı olacaktır. Aynı şekilde göçün önlenmesi için ileri bir hatta gerekli tedbirlerin alınabilmesi de bölgede askeri mevcudiyetimizi gerekli kılmaktadır.

Türkiye'nin Kuzey Irak'taki caydırıcı askeri mevcudiyetinin amacı ve fonksiyonu bu temel hedeflerin gerçekleştirilmesiyle sınırlı olacaktır. Türk Silahlı Kuvvetleri unsurları mecbur kal-

madıkça Irak Silahlı Kuvvetleriyle bir çatışmaya girmeyecek, bölgede buna uygun olarak konuşlandırılacaktır. Aynı şekilde, bölgedeki geçici askerî mevcudiyetimiz Kuzey Irak'taki millî grupların güvenliği için de munzam bir teminat teşkil edecektir.

Öte yandan, Irak'ın Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi kararlarına uygun olarak silahsızlandırılması için askerî harekate katılacak ülkelere sağlanacak destek ve kolaylıklar konusunda bir karar alınması da önem ve müstaceliyet kazanmıştır. Bu çerçevede, başta NATO üyesi ülkeler olmak üzere birçok ülke, müttefik hava kuvvetleri unsurlarının millî hava sahalarını bu amaçla kullanmalarına izin vermiş bulunmaktadır.

Şartların süratle değiştiği dinamik bir süreç sonrası gelen bugünkü aşamada ortaya çıkan fiilî durum ve yeni şartlar ışığında, yeni bir değerlendirme yapılması kaçınılmaz hale gelmiştir. 59 uncu Cumhuriyet Hükümeti, bu yeni durum ve şartlar karşısında, Türk Silahlı Kuvvetlerinin Kuzey Irak'a gönderilmesi ve bu aşamada yabancı silahlı kuvvetler hava unsurlarının muhtemel bir askerî hareket çerçevesinde Türk Hava sahasını kullanmalarına izin verilmesinin Yüce Meclisimizin tarafından tezekkür edilmesinin yerinde olacağı sonucuna varmıştır.

Bu mühalazalarla; gereği, kapsamı, sınırı ve zamanı Anayasa'nın 117 nci maddesine göre millî güvenliğin sağlanmasından ve Silahlı Kuvvetlerin yurt savunmasına hazırlanmasından Yüce Meclisimize karşı sorumlu bulunan Hükümet tarafından belirlenecek şekilde Türk Silahlı Kuvvetlerinin Kuzey Irak'a gönderilmesine; etkili bir caydırıcılığın sürdürülmesi amacıyla Kuzey Irak'ta bulunacak bu kuvvetlerin gerektiğinde belirlenecek esaslar dairesinde kullanılmasına ve muhtemel bir askerî hareket çerçevesinde yabancı silahlı kuvvetlere mensup hava unsurlarının Türk hava sahasını Türk makamları tarafından belirlenecek esaslara ve kurallara göre kullanmaları için gerekli düzenlemelerin Hükümet tarafından yapılmasına, Anayasa'nın 92 nci maddesi uyarınca 6 ay süreyle izin verilmesi, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu'nun 20.3.2003 tarihli 51 inci Birleşiminde kararlaştırılmıştır."

ÜSLERİN MODERNİZASYONU

58. Hükümet döneminde, 6 Şubat'ta kabul edilen Başbakanlık tezkeresi ile "Askerî üs ve tesisler ile limanlarda gerekli yenileştirme, geliştirme, inşaat, tevsi ve alt yapı çalışmalarıyla ilgili olarak ABD'ye mensup teknik ve askerî personelin 3 ay süreyle Türkiye'de bulundurulması için" yetki verilmişti. Üç aylık döneme ilişkin bu TBMM kararıyla tanınan yetkinin süresi 6 Mayıs 2003 tarihinde dolacak. Hükümet, bu yetkinin süresinin uzatılmasını isteyebileceği gibi kapsamını değiştirerek yeni bir yetki isteyebilecektir.

KABUL EDİLMİYEN TEZKERE

'Üslerin modernizasyonu' olarak nitelendirilen bu yetkinin ardından, 25 Şubat'ta TBMM Başkanlığı'na gönderilen ikinci tezkere ile Hükümet yeni bir yetki isteminde bulunmuştu.

1 Mart günü yapılan birleşimde sonuçsuz kalan bu tezkere, Türk Silahlı Kuvvetleri'nin yabancı ülkelere gönderilmesine ve yabancı kuvvetlerin Türkiye'de bulunmasına izin verilmesini öngörüyordu. Bu istemde, Türkiye'de gelecek asker sayısı en fazla 62 bin, hava unsurları 255 uçak ve 65 helikopter aşmamak kaydıyla sınırlandırılmıştı.

Yetki süresini 6 ayla sınırlayan bu yetki istemine ilişkin kapalı oturumda 250 üye ret, 264 üye kabul oyu kullanmış ve 19 üye de çekimser kalmıştı. Daha sonra yapılan açıklamada, "Başbakanlık Tezkeresi'nin Anayasa'nın öngördüğü salt çoğunluğa ulaşamadığı" açıklanmıştı.

ARINÇ'IN ÇAĞRISI

TBMM Başkanı **Bülent Arınç**, Meclis'in hava sahasının açılması ve yurtdışına asker gönderilmesine ilişkin kararının ardından gazetecilerin sorusu üzerine "Dileriz ki, bir an evvel operasyon dursun, barış dönsün ve varsa sorunlar, krizler barışçı yöntemlerle çözülsün. Olanlara tahammül etmek çok zor." dedi. Televizyonda izlenen savaş görüntülerinin kendisi gibi milyonlarca insanı fevkalade üzdüğünü söyleyen **Arınç**, şöyle konuştu:

"Barış çağrıları her günden daha da güçlüdür. Bu facia bir an önce durmalıdır, durdurulmalıdır. Başta ABD yönetimine ve onunla birlikte olanlara, bu savaşın durdurulması konusunda bir çağrıda bulunuyorum. Her vatandaş gibi, her insan gibi; barışı isteyen, arzu eden her insan gibi, ben de bunu talep ediyorum. Bu üzüntü verici hadiseler bir an evvel sona ermelidir."

Başbakan **Recep Tayyip Erdoğan**, tezkere oylamasının sonucunun beledikleri gibi olduğunu söyledi. Erdoğan, Genel Kurul'dan ayrılışı sırasında gazetecilerin sorusu üzerine "Ülkemiz ve milletimiz için hayırlı olsun" yanıtını verdi. "Sonuç sizin için sürpriz oldu mu?" sorusunu, "Hayır, beklediğimiz çıktı" diye yanıtladı.

CHP Genel Başkanı **Deniz Baykal** ise Türkiye'nin Irak'a yapılacak bir operasyon için hava sahasının kullanılmasına izin vermesinin "transit geçiş" olarak nitelendirilemeyeceğini bildirerek, "Türkiye bu kararlar hava sahasını Irak'a tecavüz için izin vermektedir. Bu tezkerenin kabulü savaş ilanıdır" dedi. Baykal, tezkerenin Türkiye'nin Kuzey Irak'ta denetim olanağının elinden alınacağını, Türkiye'nin etkisiz bir konuma sürükleneceğini söyledi.

AK Parti Grup Başkanvekili **Salih Kapusuz**, oylama sonucunu değerlendirirken Arkadaşlarımız nasıl oy kullanırsa kullansın saygı gösteririz" dedi. Kapusuz, Başbakanlık Tezkeresi'nin kabul edilmesinden sonra gazetecilerin AK Parti'nin 365 milletvekiline sahip olmasına rağmen 332 kabul oyu çıktığını anımsatmaları üzerine, "Biz demokratik bir partiyiz. Her görüşe açığız. Arkadaşlarımız nasıl oy kullanırsa kullansın saygı gösteririz" dedi.

AK Parti Genel Başkan Yardımcısı **Dengir Mir Mehmet Fırat** ise, Başbakanlık tezkeresinin kabul edilmesini "ülke menfaatine alınmış bir karar" olarak nitelendirirken, gelişmelere bağlı olarak ülke çıkarları için ne gerekiyorsa yapılacağını söyledi.

CHP Grup Başkanvekili **Oğuz Oyan** da kabul edilen tezkere ile Türkiye'nin fiilen savaşa girmiş olduğunu belirterek, "Bugün eğer sadece hava koridoru açılıyorsa, Güneydoğu'da süren üs inşaatları ne anlama geliyor? Bunların üzerine gitmek gerekir" diye konuştu. CHP Genel Başkan Yardımcısı **İnal Batu** da Başbakanlık Tezkeresi'nin kabul edilmesinden üzüntü duyduklarını, ancak anlayışla karşıladıklarını söyledi.

DYP Genel Başkanı **Mehmet Ağar**, alınan TBMM kararı ile ilgili, "Türkiye'nin Irak'a asker göndermesi doğru bir karardır. Bu tezkerenin bugün çıkması gerekiyordu. Doğru bir şekilde çıkmıştır" dedi.

“Çözümün temeli eşitlik”

- *"TBMM, Kıbrıs meselesine bulunacak çözümün, tarafların eşit statüsü ve eşitliğine dayanması gerektiği hususunu önemle vurgular"*
- *"TBMM, Kıbrıs meselesine adil ve kalıcı çözüm bulunması için KKTC'nin sarf ettiği çabaları içtenlikle destekler"*
- *TBMM Genel Kurulu'nda konuşan KKTC Cumhurbaşkanı Denktaş, "Annan Planı olduğu şekliyle kaldığı takdirde, Barış Harekatı ile kendini zor kurtaran Kıbrıs Türkü yeniden daha zor koşullar içine itilmektedir" dedi.*

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu Kıbrıs sorununa ilişkin olarak KKTC'ye bir destek deklarasyonu yayınladı. Deklarasyonda, "TBMM, Kıbrıs meselesine bulunacak çözümün, tarafların eşit statüsü ve eşitliğine dayanması gerektiği hususunu önemle vurgular" denildi.

KKTC Cumhurbaşkanı **Rauf Denktaş**'ın 6 Mart'ta TBMM Genel Kurulu'na hitap etmesinin ardından, AK Parti Grup Başkanvekili **Salih Kapusuz**, CHP Grup Başkanvekili **Mustafa Özyürek** ile DYP Genel Başkanı ve Elazığ Milletvekili **Mehmet Ağar** ortak bir önerge vererek, Meclis'in KKTC'ye destek deklarasyonu yayımlanmasını istediler. TBMM'de temsil edilen üç partinin ortak önergesinin kabul edilmesinin ardından okunan destek deklarasyonu şöyle:

TBMM BİLDİRİSİ

"1- TBMM, 21 Ocak 1997 ve 15 Temmuz 1999 tarihlerinde aldığı kararlara atıfta bulunarak, bu milli davada TBMM ve Türk Milleti'nin tam bir birlik ve beraberlik içinde bulunduğu gerçeğini bütün dünyaya bir kez daha ilan eder.

2- Kıbrıs meselesine adil ve kalıcı bir çözüm bulunması için KKTC'nin sarfettiği çabaları içtenlikle destekler.

3- Kıbrıs meselesine bulunacak çözümün, tarafların eşit statü ve eşitliğine dayanması gerektiği hususunu önemle vurgular.

4- Türkiye'nin 1960 anlaş-

malarından kaynaklanan garantörlük haklarının sürdürülmesi gereğini belirtir.

5- Kıbrıs'ta Türkiye ile Yunanistan arasında kurulmuş bulunan den-genin zedelenmesinin hiçbir şekilde kabul edilmeyeceğini teyit eder.

6- Kıbrıs sorununun çözümünün Türkiye'nin AB üyeliği sürecinde bir ön şart gibi takdim edilmesine yönelik çabaları reddeder.

7- Güney Kıbrıs Rum Yönetimi'nin Türkiye'den önce AB'ye üye yapılması yolunda atılan adımların, uluslararası anlaşmaların açıkça ihlali olduğunu bir kere daha vurgular.

8- Kıbrıs Türk ve Rum halkının 28 yıldır huzur ve barış içinde yaşamasının en önemli amili olan iki kesimliliğin muhafaza edilmesine verdiği önemi vurgular.

9- İki kesimliliği zedeleyecek bütün öneri ve girişimlerin Kıbrıs'taki güvenlik ortamını olumsuz yönde etkileyerek, iki toplumu yeniden bir çatışma ortamına sürükleyeceğini hatırlatır ve buna hiçbir şekilde müsaade edilmemesi gerektiğini önemle belirtir.

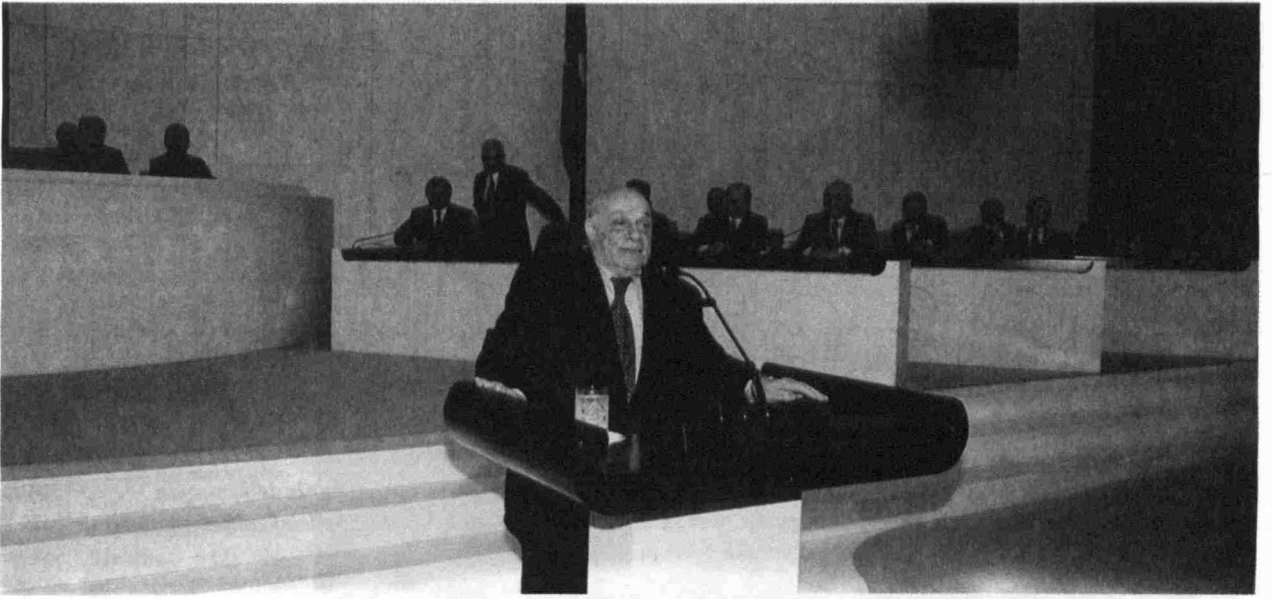
10- Bu genel koşullara riayet edilmek kaydıyla, Kıbrıs'ta barışçı ve kalıcı bir çözüme ulaşılmasının Türkiye'ye, Kıbrıs Türk ve Rum halklarına ve bölge barışına hizmet edeceği yolundaki inancını ifade eder."

DENKTAŞ'IN KONUŞMASI

KKTC Cumhurbaşkanı **Rauf Denktaş**, Kofi Annan'ın çağrısı üzerine yapılan Kıbrıs Zirvesi öncesi 5 ve 6 Mart'ta Ankara'da Cumhurbaşkanı ve Hükümet ile önemli temaslarda bulundu, görüşmeler yaptı ve 6 Mart'ta TBMM Genel Kurulu'nda milletvekillerine hitap etti. **Denktaş**, Meclis'teki konuşmasından önce, TBMM Başkanı **Bülent Arınç**'i ziyaret ederek bir süre görüştü. Arınç, beraberinde KKTC Başbakanı **Derviş Eroğlu** ve bazı bakanlar olduğu halde Meclis'e gelen **Denktaş**'ı kapıda karşılayarak "hoş geldiniz" dedi.

Görüşmenin ardından Cumhurbaşkanı **Denktaş** ile Meclis Başkanı **Arınç** birlikte Genel Kurul'a geçtiler. Milletvekilleri tarafından ayakta alkışlarla karşılanan **Denktaş**, konuşmasında, Annan Planı'nın kabul edilmesi için büyük ölçüde tadilat gerektirdiğini belirterek, "Plan olduğu şekliyle kaldığı takdirde, Barış Harekatı ile kendini zor kurtaran Kıbrıs Türkü yeniden daha zor koşullar içine itilmektedir" dedi.

Denktaş, sözlerine "Kıbrıs Türkünün iradesine ışık tuttuğunuz bugünlerde, Kıbrıs meselesinin her zamanında mert sesini duyurduğunuz bu binada sizlerle olmaktan mutluluk duyuyorum" diyerek başladı. KKTC Cumhurbaşkanı, bu kez Ankara'ya geliş nedeninin, uzun süren görüşmeler sürecinden sonra BM Genel Sekreteri **Annan**'ın önlerine koyduğu plan olduğunu belirtti. Plan her yönüyle incelendiğinde, "kabul edilmesi

için büyük ölçüde tadilat yapılması" gerektiğini ve bu görüşü Ankara ile paylaşmak istediklerini kaydeden **Denktaş**, "Bugün Çankaya'da yaptığımız görüşmede planın olduğu şekliyle kabul edilebileceği şüpheli görünüyor. Değiştirilmesi gerektiği konusunda mutabık kaldık. Bu bizi sevindiren bir durumdur" dedi ve Plan için "Sanki barış hareketini cezalandırıyorlarmış gibi..." değerlendirmesinde bulundu.

Ankara'da yaptığı görüşmeler sonrasında La Haye'e "güçlü ve iyi niyetle" gideceğini söyleyen **Denktaş**, Annan Planı ile Rum tarafında, Rumlardan oluşan bir küçük devlet, kuzeyde ise adına "kurucu devlet" denilen ama devlet olmayan bir karma devletin öngörüldüğünü anlattı. **Denktaş**, "Bu dengesizliktir, haksızlıktır, huzurun kaynağı olan iki kesimliliği ortadan kaldırmaktır. Çok korkuyoruz, Rumları iyi bildiğimiz için... 1963 ve 1974 olaylarına gebe bir durum hasıl olmaktadır ve olacaktır" diye konuştu.

Annan Planı'nın, sorunu çözmediği gibi yeni maceralara sürükleyecek bir zemin hazırladığını anlatan **Denktaş**, "Rum gelecek (evimden çık) diyecek. Türk çıkmayacak. İşte kavga... Rum liderleri açıkça bunu söylüyorlar" diye konuştu.

Denktaş, kendilerinin tehlike değil, gerçek barış ve iki egemen devlet arasında ortaklık kurulmasını istediklerini belirterek, konuşmasını, "Bu konuda ilginiz, söylemleriniz ve hararetli münaka-

şalarınız bize daima destektir. Unutmadığımızı, kimsesiz olmadığımızı, 70 milyonluk yüce ulusun ayrılmaz parçası olduğumuzu görüyor ve gurur duyuyoruz. Desteğine muhtacız, devam edin" diyerek tamamladı.

ARINÇ EŞLİK ETTİ

Denktaş, Genel Kurul'da milletvekillerinin ayakta alkışlarıyla karşılandı. TBMM Başkanı **Bülent Arınç**, **Denktaş'a** salona girişinde kürsüye kadar eşlik etti. **Denktaş'ın** konuşmasını, 58 inci Hükümetin Başbakanı **Abdullah Gül** ile CHP Lideri **Deniz Baykal** da dinledi. **Arınç**, AK Parti Grup Başkanvekili **Salih Kapusuz'un** yanına oturarak **Denktaş'ın** konuşmasını dinledi. **Denktaş'dan** önce Genel Kurul'a giren KKTC heyeti de milletvekilleri tarafından alkışlandı.

Denktaş, konuşmasının ardından TBMM Başkanı **Bülent Arınç** ve **Abdullah Gül** ile birlikte Salon'dan ayrıldı. **Arınç** ve **Gül**, **Denktaş'ı**, arabasına kadar uğurladılar.

ÖYMEN'İN KONUŞMASI

KKTC Cumhurbaşkanı **Rauf Denktaş'ın** Genel Kurul'dan ayrılması sonrasında, TBMM Başkanvekili **Yılmaz Ateş**, AK Parti, CHP ve DYP'nin birlikte imzaladıkları ve Genel Kurul'da okunan deklarasyon üzerine her parti adına bir kişinin söz alabileceğini söyledi.

CHP adına kürsüye gelen İstanbul Milletvekili **Onur Öymen**, Kıbrıs meselesinde çözümün, geçmişi unutmadan sağlanması gerektiğini belirterek,

"**Kofi Annan**, çözüm planı ile bir Kıbrıs Milleti yaratacağını söylüyor. Bir anlaşmayla bir devlet yaratabilirsiniz ama bir millet yaratamazsınız" dedi.

Kıbrıs'ta son olarak uygulanmaya kalkışılan "Böl ve Hükmet" politikasıyla, Türkiye ile Kıbrıs Türklerinin arasını açmaya yönelik girişimlerin sonuçsuz kaldığını ifade eden **Öymen**, "Baskı ve dayatmaya karşıyız. Türkiye Cumhuriyetine kimse bugüne kadar dayatmayla birşey yaptıramadı. Bunun en son örneğini de geçen cumartesi günü verdik." dedi.

Öymen'in konuşmasının ardından Başkanvekili **Ateş**, Ak Parti Grup Başkanvekili **Salih Kapusuz'a** parti adına konuşulup konuşulmayacağını sordu. **Kapusuz**, Meclis İcütüzüğünün ve uygulamaların TBMM Başkanvekili **Ateş'in** yaptığı uygulamaya aykırı olduğunu belirterek, "Yanlış yapılmıştır, biz parti olarak böyle bir yanlış uygulamaya alet olmak istemiyoruz. Bu bir önerge değil, deklarasyondur" diyerek parti adına konuşma yapılmayacağını söyledi.

DYP Genel Başkanı **Mehmet Ağar** da yaptığı konuşmada, son dönemlerde ortaya çıkan planların Kıbrıs'taki olayları daha karmaşık hale getirdiğini söyledi. Ortaya konulan haritada Türkiye aleyhine gelişmeler olduğunu vurgulayan **Ağar**, "çizilen bu haritanın olabilecek bir savaşta Türkiye aleyhine gelişmelere meydan vereceğini" kaydetti.

Mehmet Akif'i saygıyla andık

İstiklal Marşı'nın kabul edildiği 1. Meclis binasında yapılan anma töreninde konuşan

TBMM Başkanı Arıncı: "İlkokul sralarında oturan o zamanın Anadolu'nun temsilcisi milletvekillerimiz çok büyük işler başardılar" dedi.

İstiklal Marşı'nın TBMM'de kabul edilmesinin 82. yıldönümü 12 Mart Çarşamba günü bir dizi etkinlikle kutlandı. TBMM Kültür, Sanat ve Yayın Kurulu Başkanlığı'nın düzenlediği etkinliklerin ilki 12 Mart'ta Ulus'taki Birinci Meclis Binasında gerçekleştirildi. Düzenlenen törende tiyatro sanatçıları İstiklal Marşı'nın kabul ediliş oturumunu yeniden canlandırdılar.

TBMM Başkanı **Bülent Arıncı**, bu törende yaptığı konuşmada, **Mustafa Kemal Atatürk** ve arkadaşlarının kurduğu 1. Meclis'te "ilkokul sıralarında oturan Anadolu'nun temsilcisi milletvekillerinin çok büyük işler başardığını" belirterek, "Keşke her zaman fırsatımız olsa, bu Meclis'e gelsek, bir köşesinde sakın sakın otursak, o günleri hatırlasak. O günlerin heyecanı içinde önümüzü daha güzel görebilsek" dedi.

TBMM Başkanı **Arıncı**'ın yanı sıra, TBMM Başkanlık Divanı üyeleri ile çok sayıda bakan ve milletvekilleri ile davetlilerin katıldığı törende, Devlet Tiyatroları sanatçıları, şair **Mehmet Akif**'in hayatını anlatarak, İstiklal Marşı'nın kabul edilmesini canlandırdı. İstiklal Marşı'nın tamamının okunduğu canlandırma sırasında, bazı bakanlar ağladı.

Meclis Başkanı **Bülent Arıncı**, "Bazen gözyaşlarıyla, bazen büyük bir sevinç ve coşkuyla dinlenen, söylenilen milli marşın kabul edilmesinin üzerinden 82 yıl geçtiğini" belirterek, İstiklal Marşı'nın Anayasa'nın değişmez maddelerinden biri olduğuna işaret etti. İstiklal Marşı'nın, milletin kurtuluşundan, cumhuriyete uzanan bir dönemi içine alan çok güzel bir anlatımı olduğunu kaydeden **Arıncı**, milli şair **Mehmet Akif**'in

kısa bir dönem milletvekilliği de yaptığını belirterek, "O istiklal mücadelemizin mimarlarından birisiydi" dedi ve şunları söyledi:

"**Mustafa Kemal Atatürk** ve arkadaşlarının kurduğu Birinci Meclis'te, istiklal mücadelemizin yürütüldüğü bu değerli kurumda birlikteyiz. İlkokul sıralarında oturan o zamanın Anadolu'nun temsilcisi olan milletvekillerimiz çok büyük işler başardılar. Şimdi bu mekanlardan çok daha büyük mekanlara geçtik ama inanıyorum ki o ruh bugün de aynen devam etmektedir. Milletimizin değerli temsilcileri bugün de aynı gayret,

aynı samimiyet içinde aziz milletimize hizmet etmenin zevkini yaşamaktadırlar."

İstiklal Marşı'nın yarışmaya açılışını, kabul edilmesini, kimlerin katıldığını ve **Mehmet Akif**'in marşı hangi şuur ve imanla yazdığını devlet sanatçılarının güzel bir canlandırma ile ortaya koyduklarını kaydeden **Arıncı**, "**Mehmet Akif**'in tarihe geçen sözü çok güzeldir: Allah tekrar bir istiklal marşı yazdırmasın. Çok zor günlerden geçildi. Çok şehitler verdik. Zor imkanlar altında iş-gale uğramış Anadolu topraklarında büyük bir mücadele verildi. Kolay değildi, zor başarıldı" dedi.

Bülent Arınç, "İstiklal Marşı'nın kabul edililişinin yıldönümünde, milli duygularımızın, tarih bilincimizin canlandığını görmekten mutluyum. Keşke her zaman fırsatımız olsa, bu Meclis'e gelsek. Bir köşesinde sakın sakın otursak, o günleri hatırlasak, o günlerin heyecanı içinde önümüzü daha güzel görebilsek." diye konuştu. **Arınç**, Bakanlar Kurulu üyeleri ve törene katılanlar daha sonra müzeyi gezdiler ve seymenlerin gösterisini izlediler.

TBMM Başkanı **Bülent Arınç**, **Mehmet Akif Ersoy**'un, '*gönülünden konuşulacak bir insan*' olduğunu belirterek, sadece mili mücadelenin etkin bir yazar ve hatibi değil, sosyal adalet duygusunu hem kendi içinde yaşadığını hem de eserlerine yansıttığını söyledi.

İstiklal Marşı'nın kabul edililişinin 82. yıldönümü nedeniyle TBMM'de, "*Milli Egemenlik, İstiklal Marşı ve Mehmet Akif Ersoy*" konulu bir panel düzenlendi. Saygı duruşu ve İstiklal Marşı'nın okunmasının ardından panelin açış konuşmasını yapan **Arınç**, **Mehmet Akif Ersoy**'un hayatını ve İstiklal Marşı'nın yazıldığı günleri anlatırken, "Akif'in, hayatıyla ışık saçmaya devam ettiğini" kaydetti.

Âkif'in anıldığı 1. Meclis binasında tiyatro sanatçıları, İstiklâl Marşı'nın kabul edildiği oturumu canlandırdılar

İstiklal Marşı'nın kabulünün yıldönümünün ilk kez bu kadar geniş bir etkinlikle anıldığını belirten **Arınç**, "Geçmiş yıllarda İstiklal Marşı ve Akife ilgisizlikten yakınırsın, bu kayıtsızlıktan vazgeçilmesini isterdik. Çok şükür bugün böyle bir çalışmayla Meclisimizin önüne çıkıyoruz. Böyle zengin bir kadronun önünde, TBMM'de, merhum Akifi anmak ne büyük bahtiyarlık..." dedi.

Akif'in Safahat adlı eserinin her zaman okunacak, ibret

alınacak biri büyük eser olduğuna dikkati çeken **Arınç**, "Akif ırkçılığa ne kadar düşman olduğunu ve bizi parçalayan, un ufak eden bu sinisi hastalığa düşmanlığını şiirleriyle de aktarmıştır" dedi.

ÇELİK'İN KONUŞMASI

58. Hükümetin Kültür Bakanı **Hüseyin Çelik** de konuşmasında, geçmişle ilgili anma programlarının sadece birer seremoni olarak gerçekleştirildiğini belirterek, "Artık bir anlama hamlesine girmemiz gerekiyor. Milli egemenliği anlamak, anmanın önünde gelmelidir. Üzülerek söylüyorum ki; biz tarihimize, kültürümüze, sahip olduğumuz kültürel mirasa yeterince değer vermiyoruz" dedi. **Mehmet Akif'in Safahat** adlı eserinin yeni kuşaklar tarafından iyi anlaşılması gerektiğini anlatan

1. Meclis Binasının bahçesindeki seymenlerin gösterisi beğeni ile izlendi

Çelik, "Dile fazlasıyla önem vermek zorundayız. Yeryüzünde anadili çatışma konusu olan bir başka ülke yoktur. Bunu gidermemiz gerekiyor. Demokrasiyi rayına oturtmak zorundayız. Cumhuriyeti demokrasiyle taçlandırmalıyız" diye konuştu. **Çelik**, **Mehmet Akif**i daha iyi anlamak için herkesin gayret göstermesini isteyerek, onun sadece bir teori insanı olmadığını vurguladı.

Konuşmaların ardından TBMM Başkanvekili, Kültür Sanat ve Yayın Kurulu Başkanı **Nevzat Pakdil**, Meclis Başkanı **Arıncı** ile Kültür Bakanı **Çelik**'e birer plaket sundu. Paneli, Adalet Bakanı **Cemil Çiçek**, Millî Savunma Bakanı **Vecdi Gönül**, Dışişleri Bakanı **Yasar Yakış**, Sanayi ve Ticaret Bakanı **Ali Coşkun**, milletvekilleri, rektör ve bilim adamları da izledi.

PANEL KONUŞMALARI

TBMM Başkanvekili **Nevzat Pakdil**, **Mehmet Akif Ersoy**'un sırça köşkünden gelip, hayal aleminde yaşayan biri olmadığını söyledi. **Akif**'in gerçek bir sanatkar, fikir ve bilim adamı olduğunu ifade eden **Pakdil**, "**Akif**, sömürgecilğe karşı ilerici ve samimi bir sanat adamıdır" dedi.

Anayasa Komisyonu Başkanı **Burhan Kuzu** da İstiklal Marşı'nın henüz savaşın kazanılmadığı, hatta mandacılık teklifinin yapıldığı günlerde yazıldığını söyledi. Meclis'in gözbebeğimiz gibi korunması gerektiğini ifade eden **Kuzu**, "Bu noktada medya ve bazı çevreleri daha sorumlu davranmaya çağınıyorum. Bu hareketler demokrasi ve cumhuriyete zarar verecektir" diye konuştu.

RTÜK üyesi **Beşir Ayvazoglu**, İstiklal Marşı'nın kabul edilmesi sırasında 'bu marşın milletin ruhundan doğ-

madığı' yolunda eleştiriler getirildiğini, ancak bu eleştirilerin gerçekte hiçbir ilgisi olmadığını söyledi. **Mehmet Akif**'ten yer yer medeniyet ve batı düşmanı olarak da söz edildiğini kaydeden **Ayvazoglu**, "Oysa **Akif** medeniyet düşmanı değildir, ilmi gelişmeleri çok yakından izlemiştir" dedi.

Galatasaray Üniversitesi Genel Kamu Hukuku Ana Bilim Dalı Başkanı Prof. Dr. **İlber Ortaylı** da, **Akif**'in, şiirlerini günlük dil ve manzaralarla süslediğini belirtti. Ortaylı, Türk dilini ve İran şiirini çok iyi bilen **Akif**'in iki kültür arasında geçişleri çok iyi sağladığını anlattı.

AKİF SERGİSİ

Etkinliklerin sonuncusunda ise TBMM'nin Kültür Bakanlığı işbirliği ile hazırlanan "**İstiklal Marşı ve Mehmet Akif Ersoy**" adlı sergi TBMM Şeref Holü'nde Meclis Başkanı **Bülent Arıncı** tarafından açıldı ve bir de konser düzenlendi.

Ulu Önder Atatürk'ün Kurtuluş Savaşı yıllarına ait resimlerinin **Mehmet Akif Ersoy**'un şiirleriyle birlikte sergilendiği resim sergisinin açılışında konuşan Meclis Başkanı **Arıncı**, **Mehmet Akif Ersoy**'un kişiliğine, coşkusuna, ruh dünyasına, millet sevgisine mücadele ruhuna ve bağımsızlık aşkına belki dünden çok daha fazla ihtiyaç olduğunu söyledi.

Bülent Arıncı, beraberinde TBMM Başkanvekili **Nevzat Pakdil** ve bazı milletvekilleri olduğu halde Devlet Türk Musikisi Korosu'nun şarkıları eşliğinde, Şeref Holü'nde düzenlenen sergiyi gezdi. Kurtuluş Savaşı yıllarını gösteren resim ve fotoğraflarla aynı temayı işleyen **Mehmet Akif Ersoy**'un şiirlerini tek tek inceleyen Başkan **Arıncı**, "Üç buçuk soy-suzun ardında zağarlık yapamam/ Hele Hak namına haksızlığa ölsem tapamam" dizelerini yüksek sesle okudu.

TBMM Başkanı Bülent Arıncı'nın, Meclis Başkanvekili ve TBMM Kültür Sanat ve Yayın Kurulu Başkanı Nevzat Pakdil'e bir teşekkür plaketi sundu.

İstiklal Marşı ve Mehmet Akif

Tarihimizin binlerce yıllık geçmişi içinde, bugüne kadar pek çok devlet adamı, şair ve yazar gelmiştir. Bunların bazıları devirler içerisinde iz bırakmışlardır. Ancak bunlardan pek azı kendi dönemlerinin ötesine geçerek nesillere yol gösterebilmişler, ışık tutabilmişlerdir. Bu müstesna insanlardan birisi de hiç şüphesiz büyük şair, vatansever, Çanakkale Şehitlerimizin unutulmaz şairi, İstiklal Marşımızın ölmez yazarı Mehmet Akif'tir.

İstibdat Döneminde bir hürriyet aşığı, Meşrutiyet Döneminde heyecan ve galeyanları frenlemeğe çalışan, his ve hevesle değil akıl ve muhakeme ile yürünmesi gerektiğini haykıran bir mürşit, Mütareke ve İstiklal Mücadelesi Döneminde esarete isyan eden, milleti uyanmaya ve davranmaya çağıran bir aksiyon adamı olan Mehmet Akif'in en büyük meziyeti, söylemi ile eyleminin örtüşmesi; sözleri ile gözlerinin aynı şeyi ifade etmesidir. İnancını mısralarına yansıtan Akif, mütevazı bir ömür sürmüştür.

Türk Milletine armağan ettiği İstiklal Marşı için konulan para ödülünü almayan Akif'in, ölümü de hayatı kadar hazin olmuştur. Cenaze merasiminde devlet erkânı yoktu. Şatafat ve devlet töreni de yoktu. O, üniversite gençliğinin elleri üzerinde taşınarak ebedi istirahatgahına götürüldü. Mezarı bile onlar tarafından yapıldı. O'nun hayat felsefesini, "Ya hamiyetsiz olsaydım, ya param olsaydı" sözleri çok iyi anlatmaktadır.

Mehmet Akif Ersoy'un kaleminden çıkan İstiklal Marşı'nın dizeleri, bir milletin yeniden doğuşunu, vatan sevgimizi, bağımsızlık ve özgürlük aşkımızı simgelemektedir. Akif, ölüm döşeğinde iken, İstiklal Marşı'ndan söz açılması üzerine "Allah milletimize bir daha İstiklal Marşı yazdırmasın" diyerek Türk Milleti'nin bağımsızlık ve özgürlüğe olan tutkusunu ifade etmiştir.

Türk Milleti'nin bağımsızlık ve özgürlük savaşını ölümsüzleştiren İstiklal Marşı, TBMM'nin 12 Mart 1921 tarihindeki özel oturumu ile kabul edilmiştir. Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin 1.3.1337 tarihinde Mustafa Kemal Paşa ve 12.3.1337 tarihinde Doktor Adnan Beyefendi'nin başkanlığında yaptığı oturumlarda İstiklal Marşı'nın belirlenmesi konusu ele alındı ve Mehmet Akif'in kaleme aldığı şiir İstiklal Marşı olarak kabul edildi. İşte, Her iki oturuma ilişkin TBMM Zabıt Ceridesi 9. Ciltte bulunan tutanaklar şöyle:

İstiklal Marşı'nın kabul tutanakları

1.3.1337 TARİHLİ BİRLEŞİM

TAKRİRLER

2. - Karesi Mebusu Hasan Basri Bey'in, istiklâl marşı gûftesinin Hamdullah Suphi Bey tarafından Meclis kürsüsünden okunmasına dair takriri (1)

(1) İstiklâl Marşı hakkında Maarif Vekâletinin de bir tezeresi vardır.

REİS PŞ. - Efendim; iki takrir vardır arkadaşlardan Basri Bey'in Hamdullah Suphi Beyefendinin istiklâl marşının kürsüden okunmasına dair teklifleri var.

MUHİDDİN BAHA B. (Bursa) - Hangi istiklâl marşı, Basri Bey söylerler mi?

BESİM BEY ATALAY (Kütahya) - Daha kabul edilmedi efendim, bir encümen teşekkül edecekti.

HASAN BASRÎ B. (Karesi) - Maarif Vekâletince yedi tanesi intihap edilmiş, bunlardan herhangi birisi okunsun.

REİS PAŞA - Maarif Vekâletince intihab edilmiş olanlardan birisinin kıraatı tensib ediliyor.

MUHİDDİN BAHA B. (Bursa) - Hamdullah Subhi B., Basri B. Hangisini isterlerse okusunlar.

REİS PAŞA - Efendim Basri Bey'in bu tekliflerini kabul buyuranlar lütfen ellerini kaldırsın... Kabul olunmuştur efendim.

REİS - Hamdullah Suphi Beyefendi buyurun. (Şimdi gelir sesleri).

Maatteessüf bu dakika için tehir ediyoruz. Geldikleri zaman söyleriz.

3. - Saruhan Mebusu Reşat Bey'in, celse sonunda Karesi Mebusu Abdülgafur Efendi tarafından bir dua irat edilmesine dair takriri

REİS - Yeni bir takrir var, Saruhan Mebusu Reşat Bey'in-dir. (Bu mübarek Meclisimizin içtimalı nihayetinde Abdülgafur Efendi tarafından bir dua irat buyurulmasını arz ve teklif ederim) diyorlar. (Şeriye Vekili Efendi var sesleri). Dua edilmesini kabul buyuranlar lütfen ellerini kaldırsın... Kabul edildi.

İstiklâl marşlarından bir tanesinin kürsüden okunmasına Heyeti Celile karar vermişti.

HAMDULLAH SUPHİ B. (Antalya) - Arkadaşlar, hatırlarsınız Maarif Vekâleti son mücadelemin ruhunu terennüm edecek bir marş için şairlerimize müracaat etmiştir. Bir çok şiirler geldi. Arada yedi tanesi en fazla evsafı haiz olarak görülmüş ve ayınlmıştır.

SALİH Ef. (Erzurum) - İsimleri nedir?

HAMDULLAH SUPHİ B. - Ayrıca arz edilecektir. Yalnız vekâlet yapmış olduğu tetkikatta fevkalade kuvvetli bir şiir aramak lüzumunu hissettiği için ben şahsen Memet Akif Beyefendiye müracaat ettim ve kendilerinin de bir şiir yazmalarını rica ettim. Kendileri çok asil bir endişe ile tereddüt gösterdiler. Bilirsiniz ki bu şiirler için bir ikramiye vadedilmiştir. Halbuki bunu kendi isimlerine takrib etmek arzusunda bulunmadıklarını ve bundan çekindiklerini izhar ettiler. Ben şahsen müracaat ettim. Lazım gelen tedabiri alırız ve icabeden ilanı yaparız dedim. Bu şartla büyük dinî şairimiz bize fevkalâde nefis bir şiir gönderdiler. Diğer altı şiirle beraber nazan tetkikinize arz edeceğiz.

İntihab size aittir. Arkadaşlar reyimi ihsas ediyorum. Beğenmek, takdir etmek hususunda haizi hürriyetim. İntihabımı yapmışım, fakat sizin intihabınız benim intihabımı naksedebilir. Arkadaşlar bu size aittir efendim.

12 . 3 . 1337 TARİHLİ BİRLEŞİM

1. - Maarif Vekâletinin İstiklâl Marşı hakkındaki tezkeresi

MAARİF VEKİLİ HAMDULLAH SUPHİ B. - Arkadaşlar, İstiklâl marşları hakkında Vekâlet tarafından vâki olan dâvet üzerine ne kadar marş elimize gelmiş ise bunları bir encümen marifetiyle tetkik ettirdik, neticeyi Heyeti Celilenize arz ettik. Bunları görmek arzu buyurdunuz. Matbu olarak tevzi edildi efendim. Bir nokta üzerine nazari dikkatinizi celbetmek isterim. Bu İstiklâl marşları tarafı âlinizden tetkik edildikten sonra intihabınız hangi şiir üzerinde temerküz ederse ikinci bir muamele daha yapılacaktır. Bestekârlara yollayacağız, bestekârlar dahi bize muhtelif besteler yollayacaklardır. Onlar arasında bir intihab daha yapılacaktır.

Anadolu mücadelesi uzun müddetlerden beri devam edi-

İstiklâl Marşı

Korkma sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak; (Şiddetli alkışlar)
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimin dir ancak.

Çatma; kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl,
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl!
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl...
Hakkıdır, hakka tapan, milletimin istiklâl. (Alkışlar)

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım,
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim; bendimi çiğner aşarım;
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfakını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
"Medeniyet!" dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş! Yurduma alçakları uğratma, sakın.
Siper et gövdeni, dursun bu hayasızca akın.
Doğacaktır sana vadettiği günler hakkın...
Kim bilir belki yarın... belki yarından da yakın. (Alkışlar)

Bastığın yerleri "toprak" diyerek geçme, tanı;
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehid oğlusun, incitme, yazıktır, atanı;
Verme, dünyaları alsanda, bu cennet vatanı. (Alkışlar)

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda? (Alkışlar)
Şüheda, fişkuracak, toprağı saksak şüheda!
Canı, cananı, bütün varımı alsın da hüda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda. (İnşallâh sadaları)

Ruhumun senden, ilâhi şudur ancak emeli,
Değmesin mabedimin göğsüne namahrem eli.
Bu ezanlar - ki şahadetleri dinin temeli,
Ebedi yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecdile bin secde eder-varsa-taşım,
Her cerihamdan, ilâhi boşanıb kanlı yaşım,
Fışkırır ruhu mücerret gibi yerden naşım;
O zaman yükselerek arşı değer belki başım. (Alkışlar)

Dalgalar sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helal.
Ebediyyan sana yok, ırkıma yok izmihlâl;
Hakkıdır, hür yaşamış, bayrağımın hürriyet;
Hakkıdır; hakka tapan, milletimin istiklâl. (Süreklî alkışlar)

yor, bunu ifade etmek, bunun ruhunu söyletmek üzere yazılmış olan bu şiirler ne kadar evvel bir karara iktiran ederse şüphesiz ki daha fazla müstefit oluruz.

Heyeti celilenizden istirham ediyorum. Şiirler mütalâa edilmiştir. Bunu bir heyete mi, bir encümene mi verirsiniz? Heyeti Umumiyece bir karara mı raptedersiniz? Ne arzu buyurursanız yapınız.

REİS - Maarif Vekâleti bu İstiklâl Marşının bugün ruznameye alınarak müzakeresini arzu ediyor. Bugün müzakeresini kabul edenler lütfen el kaldırsın. Kabul edildi efendim.

MUHİTTİN BAHA B. (Bursa) - Muhterem efendiler, söyleyeceğim sözlerin yanlış anlaşılmasını, bir maksadı mahsusla hamledilmemesini teminen iptidaen bir hakikatten bahsedeceğim; bu Millî Marş müsabakası ilân edildiği zaman müsabakaya ben de iştirak etmek istedim. Fakat bu mesele öyle bir cereyan almıştır ki bendeniz bu müsabaka işinden sarfınazar ediyorum. (M) imzalı şiir bendenizindir. Bunu ithal buyurmayınız.

Genel Kemalettin Kâmi namında biri vardır ki aynı sebepten dolayı gazetemizde kendi şiirini geriye almıştır. Bunun üzerine mütalâanızı beyan buyurursunuz. Bir Encümeni Edebi mi teşkil edersiniz, ne yapılacaktır? Ona göre.

REİS - Burada bir mesele var. İstiklâl marşlarını doğrudan doğruya Heyeti Umumiye müzakere ederek bir karar mı vereceksiniz, yoksa bir encümene mi havale edeceksiniz?

YAHYA GALİP B. (Kırşehir) - Burada olsun, hepimiz anlarız.

BESİM ATALAY B. (Kütahya) - Efendim, şiirler iki türdür. Ya hislerin mâkesidir, yahut derin veyahut ağlatıcı bir ruhun, ağlatıcı hut derin veyahut ağlatıcı bir ruhun, ağlatıcı bir galeyanın aksidir. Şiir bu iki şekil üzerinde doğarsa makbul ve muteberdir. Dünyada o şiirlerdir ki halk arasında yaşar. Ya yüksek ve bedîl bir histen doğar, ya muhrik bir helecandan doğar. Böyle olmayıp da ısmarlama tarikiyle yazılırsa bu şiirler yaşamaz. Efendiler, bizim Cezayir Marşımız vardır. Bu, halk arasında yaşıyor. Bu, müsabaka ile yazılmıştır. Bu, ağlıyan bir ruhun, eline silâhını alarak düşmana koşan, vatanına koşan bir ruhun hissiyatını terennüm eder.

Marseyyez'in nasıl söylendiğini bilirsiniz. İnkılâbı Kebir esnasında- silâhını almış-koşan bir gencin söylediği şiir birden bire taammüm etmiştir. Evvelâ bu gibi şiirlerin memleketin mâruz kaldığı felâketlere-ağlıyarak, titreyerek-evvelâ gûftesi değil, bestesi söylenir. İsmarlama şiirlere verilecek memleketin parası yoktur.

HAMDULLAH SUPHÎ B. (Antalya) - Arkadaşlar, bir hata üzerine, bir galatı rüyet üzerine dikkati âlinizi celbetmek isterim. Bilhassa para meselesi ile bu şiirler arasında bir münasebet bulmak, gayet yanlış bir noktai nazardır.

Memleketin kuvayi maddiyesi ve mâneviyesi vardır. İstihlâsı vatan mücadelesini yapan milletin vekilleri, onun vekillerinin vekilleri halkın heyecanını ifade etmek üzere memleketin şairlerine müracaat etmiştir. Bu şairler ilk defa şiirlerini yazmamıştır. Arkadaşlar, bize şiirlerini yollayan şairler, seneler arasında bütün memleketin kederlerini, ıstıraplarını, bütün mefahirini söyleyen şiirler yazmışlardır. Demek para mukabilinde şiir mevzuubahis değildir. Biz halkın ruhunu, heyecanını ifade eden şiirler yazmaları için şairlerimize müracaat ettik. Hiç birisi para hakkında bir şey söylememiştir. Geçen defa işaret ettiğim üzere nazarı dikkatinizi celbediyorum : Mehmet Âkif Bey- ki bu, şairler arasında para meselesinden kaçınan arkadaşlarımızdan birisidir- zaten senelerden beri en yüksek ve en ilâhi bir belâgatle yazmıştır. Yeniden yazmaktan çekinmesi; bâzılarının hâtırına para gelir, diye korkmasındandır ve ona binaen yazmamıştır. Ben gelen şiirleri okuduktan sonra, bu işte vazifedar ettiğiniz bir arkadaşınız sıfatıyla, arzu ettim ki bir kuvvetli şiir daha bulunsun ve kendilerine müracaat ettim. Bunun üzerine kendileri de bir şiir yazdılar, gönderdiler. Besim Atalay Bey'in halk şiirlerinin -bilhassa büyük vakayii milliye taallûk eden şiirlerin- bir siparişi mahsus üzerine doğmadığı sözü gayet vârittir. Yalnız bizim şimdiye kadar mevcut olan şiirlerimiz bugünkü mücadelemizi ifade etmiyorsa şairlerimizin kendi duygularını ifade etmeleri katiyen doğru değildir. Kendileri şu noktada haklıdır : Bütün şiirler ve millî şiirler cihanın en mâruf olan şiirleri, halk hareketleri arasından doğmuş olan şiirlerdir. Fakat itiraf ederim ki, bu şiirler aramızda daha doğmamıştır. Doğmasını arzu etmek bizim için bir vazifedir. Şairlerimize müracaat ettik ve bize çok güzel şiirler yazdılar. Bu şiirler arasında intihap hakkı Heyeti Aliyenize aittir. Şiirleri okuyunuz. Ben istirham ediyorum ki bir an evvel bu şiirin bestelenmesi için bir karar ittihaz ediniz ve bütün milletin lisanına geçmesi için isticâl buyurunuz, bir karar veriniz, tebliğ ediniz, ben de mesaimin ikinci kısmına geçeyim.

Dr. SUAT B. (Kastamonu) - Beyler, esasen meslekim şiirle, edebiyatla iştigale müsait değildir. Bu itibarla arz edeceğim izahatı şiir ve edebiyat tenkidatı gibi arzetmiyeceğim. Ancak Hamdullah Suphi Beyefendi geçenlerde bu kürsüde, bu şiirleri inşaat ettiği vakit, Mecliste büyük bir gürültü olmuştu. Ondan anlaşılıyor ki, İstiklâl Marşı olarak bu şiirlerden birisinin intihap edilmesini teklif ederlerse çok güzel bir şey olacak. Bendeniz Âkif Bey'in diğer eserlerini de okumuşum. Esasen bir marş; bir milletin heyecanlarını, tahassüsâtını terennüm etmek itibarıyla kıymetli ise, Âkif Bey'in son yaptığı İstiklâl Marşından evvel inşaat etmiş olduğu şiirler, zaten bidayeti inşadından çok evvel bizim hissiyatımızı, tahassüsâtımızı ifade etmiştir. Kendisinin, memleketin tahassüsâtına karşı ne kadar kuvvetli bir kudreti şüriyesi olduğunu ve Garp ve Şark âlemi hakkındaki

tahassüsünün en güzel nümunelerini (Safahat) ismindeki eserleri gösterir. Bu itibarla bu kahramanı edebîi tebcil etmemek elden gelmez. Bendeniz kendi namına Mehmet Âkif Bey'in büyük bir unvan ile tertip ettiği eseri tetkik etmek istemem. Tahsisen bu meselede bunların içinde yazmış olduğu marşların en güzeli İstiklâl Marşı'dır ve bundan evvel de Meclis'te büyük bir vecd uyandırmıştır. Onun için durudiraz mütalâa etmeksizin bunun tasvip edilmesini teklif ederim.

HACI TEVFIK Ef. (Kângın) - Efendiler, bendeniz bu şiirin şu hakikat kürsülerine nasıl çıktığına tahayyür ediyorum. Bunu Meclisi Maarif kendisi intihap eder, kendisi tercih eder, kendisi yapar. Gerçi şiir bir meziyettir, gerçi şiir bir ziverdir, lâkin bir hayaldir. Bu kürsü hakikata çıkması doğru değildir. Eğer tercih lâzım geliyorsa Âkif Bey'in şiiri gayet güzel yazılmıştır. Lâkin biz bugün âşiyanda değiliz. Millet Meclisinin kürsüsünde olduğumuzu unutmıyalım, bunu Maarif Encümeni kendisi mütalâa etsin, kendisi takdir etsin, kendisi tercih etsin. (Doğru sesleri).

TUNALI HİLMÎ B. (Bolu) - Arkadaşlar mesele gayet mühimdir. Eğer bu marş milletin ruhunu kavrayabilecek bir marş ise onda ufacık bir yakışıklılık diyelim, sonra o marş için pek büyük düşüklük verir. Biraz serbest söyleyemiyorum, kusura bakmayınız. Burada edibi tenkidata girişecek değilim. Binaenaleyh yalnız fikrimi kısaca arz edeceğim. Katiyen Hamdullah Suphi Bey'in isticaline iştirak edemem. (Biz ederiz sesleri).

Edemem; zira bir kere bu marş milletin ruhundan doğma bir marş değildir. Besim Atalay Bey'in hakkı vardır. Milletin ruhuna tercüman olacak bir marş olmalı. (Gürültüler) Müsaade buyurunuz.

REİS - Kesmeyelim, böyle müzakere edemeyiz ki.

TUNALI HİLMÎ B. (Devamlı) - Bu o kadar müzakereye lâyıktır ki siz takdir edemezsiniz.

REFİK ŞEVKET B. (Saruhan) - Reis Bey Usulü müzakere hakkında söz isterim. Müsaade buyurur musunuz? Şiirler sahiplerinin maidir. Beğenirsek rey veririz, beğenmezsek rey vermeyiz. Her kesin muhterem şahsiyetine tecavüz etmeyerek kabul edelim veyahut etmiyelim rica ederim.

TUNALI HİLMÎ B. (Bolu) - Gerek şu şiire ve gerek şu manzumelere karşı bir şey söyledim mi ki böyle söylüyor-sunuz? İsim zikretmedim. İyi dinleyiniz, kulaklarınızı açınız. Arkadaşlar istirham ederim! Bunu, bir encümeni mahsusu ebedî teşkil edelim, oraya havale edelim, bu manzumelerin birini intihap etsin. Asıl ruhu mesele buradadır... O encümeni mahsus intihap ettiği manzumenin sahibini çağırır, der ki ona, şu mısraı terk ederseniz veya şu mealde tebdil ederseniz ve şu kelimenin bununla tebdili elzemdir, o zaman manzume daha parlak olur, Sahibi muvafakat eder ve manzume daha iyi olur.

İstirham ederim, bu noktaya dikkat buyurunuz. Arkadaşlar manzumenin baştan başa iyi olmasını bütün samimiyetle arzu ediyorum ve bu teklifte bulunuyorum. (Gürültüler) Müsaade buyurunuz bana biri imzalı, biri imzasız iki mektup geldi. Bu mektupta deniliyor ki; Diğer verilmiş olan manzumeleri de okuyunuz, onların içinde; intihap edilmiş olanlardan daha muvafıkı vardır. (Handeler) (Memiş Çavuş sesleri) Sahibi mektup Garp Ordusuna gitti. İmzasıyla gösterebilirim. Arkadaşlar tekrar ısrar ediyorum, bir encümeni mahsusu edibî teşkil edilmelidir ve intihap onun reyine bırakılmalıdır. (Hayır hayır sesleri) (Gürültüler)

REİS - Efendim müsaade buyurunuz. Trabzon Mebusu Celâl Bey'in İstiklâl Marşı ile bir takriri var.

Riyaseti Celileye

Mingayrihaddin karaladığım gayrimatbu İstiklâl Marşının Meclisi Âli huzurunda kıraet olunmasını teklif eylerim.

Trabzon Mebusu
Celâl

REİS - Müsaade buyurunuz rica ederim. Zanan ediyorum ki, bu Heyeti Celielerine dağıtılan manzumeler müddeti muayyene zarfında toplanıp da şimdi intihap edilenlerdir. Bunun müsabıkaya ithali kabil midir efendim! (Hayır, hayır sesleri)

İHSAN B. (Cebelibereket) - Şekil aramıyoruz. İyi ise dinliyelim (Muvafık sesleri).

REİS - Efendim müsaade buyurunuz. Tekrar ediyorum. Muayyen bir zaman zarfında marş müsabakası ilân edildi. Onlardan Maarif Vekâleti intihap etmiş, göndermiş. Şimdi bu gönderdiği marşlardan birinin intihabını Heyeti Umumiye kendisi takip ediyor ve müzakere ediyoruz. Bu meyanda birisi bir marş gönderiyor. Bunu kabul ettikten sonra yarın vâkı olacak müracaatları da reddedemeyeceğiz.

REFİK B. (Konya) - Nasıl reddedeceksiniz? İlânihaye devam edecektir.

İHSAN B. (Cebelibereket) - Marş lâzımdır. Hangisi güzel olursa o lâzımdır.

REİS - Bu marşın okunmasını kabul buyuranlar lütfen el kaldırsın... Kabul edilmedi efendim.

HAMDÎ NAMIK B. (İzmit) - Efendiler millî bir marş yapmak ihtiyacı hâsıl olmuş. Maarif Vekili şairleri müsabakaya davet etmiş, bir çok şiirler içerisinde birkaç parça intihap ve tabedilmiş. Bendeniz anlamıyorum. Bu bir Meclisi Millî işi midir? Bir encümeni edebî işi midir? (Millet işidir sesleri) Millet işidir. Şüphesiz efendiler, fakat malûmu âliniz şiir mese-

lesi bir sanat meselesidir. Eğer bunu tercih etmek hakkını biz deruhde ediyorsak aramızda şiirle tevvegul etmiş arkadaşlarımızdan bir encümeni edebî teşkil edelim, onlar tetkik etsinler. Geçen gün bu maksatla söylediğim bir söz suit-elâkkiye uğramıştır. Binaenaleyh eğer tetkiki için içimizden bir encümen teşkil etmiyecek olursak o hak doğrudan doğruya Maarif Vekâletine aittir, noktai nazarını izah etsin ya kabul edersiniz, yahut kabul etmezsiniz. Bunun uzun uzadıya sürünmesine hacet yoktur (Gürültüler).

HÜSEYİN B. (Elâziz) - Maarif Vekâletine ne kadar şiir verilmiş ise onlar yeniden bir encümene verilsin ve orada yeniden tetkik edilsin.

MAARİF VEKİLİ HAMDULLAH SUPHİ B. Arkadaşlar! Refik Şevket Bey'in sözünü tekrar ediyorum. Bu şiirler mevzuu bahis olduğu vakit lüzumsuz yere, hattâ arzumuz hilâfında şiirler yazmış olan arkadaşlarımız için böyle bir söz buradan çıkmamalıdır. Bu husus ki, arkadaşlar ısmarlama sözü ve halkın tercümanı olmaz sözü yanlıştır. Çünkü halkın mümessilleri olan sizlerin huzurunda okunan şiirin Heyeti Aliyeniz üzerindeki âzami tesirine bendeniz de şahit oldum. Eğer halk üzerine olan tesirini anlamak için kendi kalbimizden başka miyârınız varsa o başkadır. Eğer halkın teessürünü kendimiz anlayacak olursak halkın kalbini de anlamış oluruz. Şimdi arkadaşlar bendeniz diyeceğim ki; Yeni bir encümeni edebiye havale edersek bir fayda mutasavver olabilir. Eğer encümen kararını verip bitirecek ise. Fakat zannediyorum, Meclisinin verdiği karar ve ısrar ettiği nokta, kendisinin bu işi halletmesidir. O halde encümenden çıkıp yine Heyetinize gelecektir. Yine bu vaziyet hâsıl olacaktır. O halde burada yedi tane şiir vardır. Riyaset bunları ayrı ayrı reye vez'etsin, hangisi tarafınızdan mazharı takdir olursa onu kabul edersiniz. (Doğru sesleri)

REİS - Efendim müzakerenin kifayetine dair takrirler vardır. Müzakerenin kifayetini reye koyacağım. Müzakereyi kâfi görenler lütfen el kaldırsın... Kabul edildi.

Kırşehir Mebusu Yahya Galip Bey'in bir takriri var.

Riyaseti Celileye

Muhittin Bey'in inşad ettikleri marşın kürsüde taraflarından okunmasını teklif eylerim.

12 Mart 1337
Kırşehir Milletvekili
Yahya Galip

REİS - Kabul edenler lütfen ellerini kaldırsın... Kabul edilmedi efendim.

Efendim Muş Mebusu Abdülğani Bey'in bir takriri vardır.

Riyaseti Celileye

İstiklâl Marşı Maarif Vekâletince müsabaka vaz'edilmiş ve intihabı yine Vekâleti mezbureye ait edebî olmadığından intihabının dahi Maarif Vekâletine ait olduğunu arz ve teklif eylerim.

12 Mart 1337
Muş Mebusu
Abdülğani

REİS - Kabul edenler lütfen el kaldırsın... Kabul edilmedi efendim.

Efendim Saruhan Mebusu Avni Bey'in takriri var.

Riyaseti Celileye

İstiklâl Marşı vatani bir parça olmakla beraber her halde şayanı teslimdir ki şiiri, musikisi, vatani olması lâzım gelen bu marşın tetkiki her halde bir ihtisas ve ehli hibre meselesidir. Binaenaleyh, bu marşın tefrik ve kabulü için erbabi ihtisastan mürekkep bir encümene tevdi ve badehu bestelenmesini teklif eylerim.

12 Mart 1337
Saruhan Mebusu
Avni

REİS - Efendim bu teklifi kabul edenler lütfen ellerini kaldırsın. Kabul edilmedi.

Şimdi efendim müzakerenin kifayetine dair muhtelif takrirler var. Yahut her marşı Heyeti Aliyenizin reyine koyalım.

HASAN BASRİ B. (Karesi) - Reis Bey! Bizim bir takririmiz vardır. Suat Bey'in de bir takriri var.

REİS - Meclisi Âli reyini ne suretle izhar ederse ondan sonra anlaşılacaktır.

Riyaseti Celileye

Müzakerenin kifayetini ve Mehmet Âkif Bey'in İstiklâl marşının kabulünü teklif ederim.

12 Mart 1337
Kastamonu Mebusu
Dr. Suat

Riyasete

İstiklâl Marşının şubelerce teşkil edecek bir encümeni mahsus tarafından tetkik ve tasdik olunmasını teklif ederim.

12 Mart 1337
Bolu Mebusu
Tunalı Hilmi

REİS - Bu takriri kabul edenler lütfen ellerini kaldırsın. Reddolundu.

Riyaseti Celileye

Şiirin besteye gelip gelmemesi meselesi vardır. Şuara ve bestekârlardan mürekkep bir encümen teşkilini teklif eylerim.

12 Mart 1337
Ertuğrul Mebusu
Necip

REİS - Aynı mealde birçok takrirler vardır. Necip Bey'in takririni kabul edenler lütfen ellerini kaldırsın. Reddedildi.

Riyaseti Celileye

Bütün Meclisin ve halkın takdiratını celbeden Mehmet Âkif Beyefendinin şiirinin tercihan kabulünü teklif ederim.

12 Mart 1337
Karesi Mebusu
H. Basri

Riyaseti Celileye

Müzakerenin kifayetiyle Mehmet Âkif Bey'in marşının kabul edilmesini teklif eylerim.

12 Mart 1337
Ankara
Şemseddin

Riyaseti Celileye

İstiklâl marşlarını matbu vakalarda hepimiz ayrı ayrı tetkik ettiğimiz için encümene havalesine lüzum yoktur. Mehmet Akif Bey'e ait olanının Millî Marş olarak kabulünü teklif ederim.

12 Mart 1337
Bursa Mebusu
Operatör Emin

Riyaseti Celileye

Kâffe ervaı islâm üzerinde kıraati heyecanlar tevlit edecek derecede icazkâr olan büyük İslâm Şairi Mehmet Âkif Bey'in marşının takdiren kabulünü teklif eylerim.

12 Mart 1337
Bitlis Mebusu
Yusuf Ziya

Öteden beri İslâmın ruhnevaz şairi Âkif Beyefendinin İstiklâl Marşı her veçhile müreccah ve Meclisi Âlimin ruhu mâneviyesine evkaf olmakla kabul edilmesini teklif ederim.

12 Mart 1337
Isparta Mebusu
İbrahim

Riyaseti Celileye

Mehmet Âkif Bey tarafından inşat edilen marşın kendi tarafından kürsüde karaat edilmesini teklif eylerim.

12 Mart 1337
Kırşehir Mebusu
Yahya Galip

REİS - Bu takrirlerin hepsi Mehmet Âkif Bey'in şiirinin kabulünü mutazammındır. (Reye sesleri). Müsaade buyurunuz, rica ederim müsaade buyurunuz efendiler.

TUNALI HİLMÎ B. (Bolu) - Reis Bey müsaade buyurursanız Mehmet Âkif Bey'in marşının reye vaz'ından evvel ben-deniz ufacak bir şey rica edeceğim. Tepdil edilmesi ihtimali vardır.

REİS - Müzakere bitmiştir efendim rica ederim.

SALİH Ef. (Erzurum) - Bendeniz bir şey arz edeceğim.

REİS - Müzakere bitmiştir. Maarif Vekâletinin teklifi vardır. Her marşı ayrı ayrı reye koyunuz diye teklif etmişlerdi. Her marşın ayrı ayrı reye vaz'ını kabul buyuranlar lütfen el kaldırsın. Kabul edilmedi. O halde bu takrirleri reye koyacağız. Basri Bey'in takririni reye koyuyorum. (Basri Bey'in takriri tekrar okundu).

REİS - Basri Bey'in takririni kabul buyuranlar ellerini kaldırsın. Kabul edildi efendim. (Gürültüler ve ret sadaları).

REFİK ŞEVKET B. (Saruhan) - Reis Bey! Mehmet Âkif Bey'in şiirinin aleyhinde bulunanlar da ellerini kaldırsın ki ona muhaliflerin miktarı anlaşılсын. (Muvafıktır, anlaşılсын sadaları).

REİS - Bu takriri kabul edenler, yani Mehmet Âkif Beyefendi tarafından yazılan marşın İstiklâl Marşı olmak üzere tanınmasını kabul edenler lütfen el kaldırsın. Ekseriyeti azîme ile kabul edildi.

MÜFİT Ef. (Kırşehir) - Reis Bey yalnız bir şey arz edeceğim. Hamdullah Suphi Bey'in bu marşı bu kürsüden bir daha okumasını rica ediyorum. (Gürültüler).

REFİK B. (Konya) - Milletın ruhuna tercüman olan işbu İstiklâl Marşının ayakta okunmasını teklif ediyorum.

REİS - Müsaade buyurunuz efendim. Heyeti muhtereme bu marşı kabul ettiğinden tabii resmî bir İstiklâl Marşı olarak tanınmıştır. Binaenaleyh ayakta dinlememiz icabeder. Buyurunuz efendiler;

(Hamdullah Suphi Bey İstiklâl Marşını kürsüde okudu, âzayı kiram kaimen sürekli alkışlar arasında dinlediler)

Dünya Kadınlar Günü...

"Kadın hakları, insan haklarının vazgeçilmez parçası"

TBMM Başkanı **Bülent Arınc**, evrensel insan haklarının vazgeçilmez ve ayrılmaz bir parçası olan kadın haklarının sağlanması yolunda yapılan çalışmaların simgesi olan 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nü kutladı.

Arınc mesajında, kadınların sosyal, siyasal, kültürel ve ekonomik haklarını almak için 20. Yüzyılın başlarında başlatılan mücadele daha hiçbir ülkede sonuç vermemişken, Türkiye'nin, Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün girişimiyle kadına seçme ve seçilme hakkını veren ilk ülkelerden biri olduğunu bildirdi. **Arınc** mesajında şu mesajı verdi:

"Cumhuriyetin ilk yıllarında çıkarılan yasalara rağmen hayatın yükünü erkeklerle birlikte paylaşan kadınlar toplumsal, sosyal ve siyasal hayatta yeterince yer almamışlardır. Oysa, toplumun temel taşı olan aileye şekil veren kadınlarımızın erkeklerle birlikte toplumsal sorumluluğu yüklenecek statüye kavuşturulmaları gerekmektedir. Kadınlarımız siyasette daha fazla yer almalı, sesini daha fazla duyurma imkanına sahip olmalıdır. Aile içinde olduğu gibi ülke yönetiminde de becerisini göstermelidir."

TBMM Başkanvekili **Yılmaz Ateş** ise, karar mekanizmalarında kadınların daha fazla yer alması gerektiğini belirtti. Türk kadınının birçok alanda diğer ülkelerdeki kadınlardan daha önce yasal haklara sahip olduğunu ifade eden **Ateş**, 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nü kutlayarak, "Yeni başımızdaki Irak krizinin birçok kadının gözyaşı dökmeden çözülmesi ve savaşırsız bir dünyanın yaratılmasında kadınlarımızın aktif mücadelesi etkili olacaktır" dedi.

CHP Genel Başkanı **Deniz Baykal** ise, İzmir Kadın Kuruluşları Birliği temsilcilerini kabulü sırasında, "Türkiye'yi kadınca bakış açısı kurtaracak" dedi. İzmir Kadın Kuruluşları Birliği üyeleri, TBMM Başkanı **Bülent Arınc**'dan sonra CHP Lideri **Baykal**'ı ziyaret ettiler. **Baykal**, kabul sırasında yaptığı konuşmada, Medeni Kanun'da yapılan son değişikliklerde CHP'nin çok büyük katkısı olduğunu anlattı. Yeni yasa ile getirilen mal rejiminin geriye dönük olarak da uygulanabilmesine ilişkin yasa teklifi verdiklerini kaydeden **Baykal**, CHP'nin kurullarında kadın kotası uyguladığını anlattı.

DYP Genel Başkanı **Mehmet Ağar** da yayımladığı mesajda kadınların siyasal alandaki etkinliğinin Türk siyasetinde büyük bir boşluğu dolduracağını bildirdi.

TBMM Genel Kurulu'nun 6 Mart Perşembe günü **Yılmaz Ateş** başkanlığındaki toplantısında da CHP İstanbul Milletvekili **Güldal Okuducu** ile AK Parti İzmir Milletvekili **Serpil Yıldız**, 8 Mart Dünya Kadınlar Günü hakkında gündem dışı birer konuşma yaptı.

Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı **Ertuğrul Yalçınbayır** ise konuşmalara yanıt verirken kadınların karar alma sürecinde ve politikada istenen noktada olmadığını, yaklaşan yerel seçimlerde kadınların denetici rolünün önemi dikkate alınarak olumlu ayrımcılığa gidilmesinde ve bu amaçla kadınlara bazı kontenjanlar tanınmasında yarar olduğunu kaydetti.

87. Dönem Kaymakamlık Kursu...

"Halk kaymakamları örnek alır"

TBMM Başkanı **Bülent Arınc**, halkın kaymakamları örnek aldığını, onlarla birlikte iyi şeyler yapmak istediğini belirterek, "Halkımızın inancı, tarihi, kültürü bütünüyle ortak değerleri bizim de önümüzü görmemiz, atılım yapmamızda en önemli sebeplerden birisi olacaktır" dedi.

87. Dönem Kaymakamlık Kursu kapanış töreni, 24 Mart'ta TODAİE Konferans Salonu'nda gerçekleştirildi. TBMM Başkanı **Arınc**, burada yaptığı konuşmada, halkın kaymakamları örnek aldığını ve günlük ihtiyaçlarının yanı sıra geleceklerinin temin edilmesine kadar pek çok şeyi kaymakamlardan, devletin temsilcisi olan bu kişilerden beklediğini ifade etti. **Arınc**, şöyle konuştu:

"İftiharla görüyorum ki, doktoralarını yapmış, kendisini yetiştirmiş, halkla el ele vermiş, halkın seviyesini de yükseltmiş kaymakamlarımız var. Önemli olan zaten halkın önünü açmaktır. Onun iradesi önündeki engellerin kaldırılmasına yardımcı olmaktır. Onun teşebbüs gücünü desteklemektir. Ona yol göstermektir. 'Tasarrufçu olmaya, israf ve savurganlıklarla mücadele etmeye mecburuz. Özel hayatımızla örnek olmalıyız, çalışmalarımızla örnek olmalıyız. Halkımızın ortak değerlerine sahip çıkmalı ve saygılı olmalıyız. Halkımızın, aziz milletimizin inancı, tarihi, kültürü bütünüyle ortak değerleri bizim de önümüzü görmemiz, atılım yapmamızda en önemli sebeplerden birisi olacaktır."

TBMM Başkanı **Arınc**, İçişleri Bakanı **Abdülkadir Aksu** ve 87. Dönem Mezunu kaymakamları 26 Mart'ta TBMM Tören Salonunda kabul etti. Kabulde yaptığı konuşmada, göreve başlayacak genç kaymakamların Türkiye'de önemli görevler yapacağını belirten **Arınc**, bundan daha anlamlı ve güzel başka bir hizmetin düşünülmemeyeceğini vurguladı.

Arınc, "Hepimizin temel kaynağı ve referansı olan Anayasa'ya bağlılık yemini yapmış birer insan olarak Türkiye Cumhuriyeti devletinin temel niteliklerine sıkı sıkıya bağlı olmamız gerekir" dedi. Türkiye Cumhuriyeti'nin demokratik, laik, sosyal hukuk devleti olarak tanımlandığına işaret eden **Arınc**, "Anadolu sizleri bekliyor, milletimiz sizleri bekliyor. Sizleri çok sevecek inanın" diye konuştu.

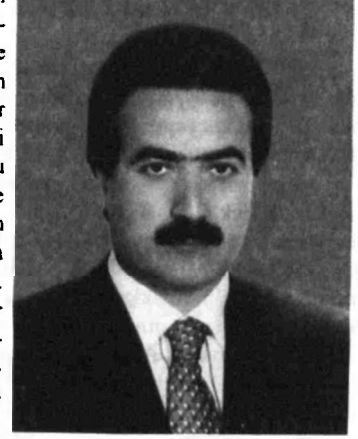
Yılmaz Ateş, PMD'yi ziyaret etti

TBMM Başkanvekili Yılmaz Ateş, Parlamento Muhabirleri Derneği Başkanı Kemal Saydamer ve Yönetim Kurulu üyelerini 26 Mart'ta TBMM'de ziyaret etti.

Ateş, burada yaptığı konuşmada, parlamento muhabirlerinin halk ile TBMM arasında ayna görevi gördüğünü belirtti. Ateş, gazetecilerin halkın savaşa karşı olan tepkisini TBMM'ye taşıyarak ikinci tezkerenin kabul edilmemesine katkı sağladıklarını söyledi. Ateş, "İkinci tezkere kabul edilmiş olsaydı ulusal bağımsızlığımız ABD ve İngiliz tanklarının altında ezilmiş olacaktı. Türkiye'den girip, gencecik insanları bombalayıp öldürecekleri. Türkiye'nin de itibarı sarsılacaktı" diye konuştu.

Yılmaz Ateş, konuya ilişkin yeni bir tezkerenin TBMM'ye sunulup sunulmayacağına ilişkin bir soruyu cevaplandırırken, çok kısa bir süre önce TBMM'nin böyle bir tezkereyi kabul etmediğini hatırlatarak, "ABD'nin giderek yalnızlaştığı bir dönemde" yeni bir tezkerenin TBMM'ye getirileceği ihtimalini zayıf gördüğünü bildirdi.

CHP Genel Başkanı Deniz Baykal'ın Anayasa'da yapılacak en önemli değişikliğin milletvekili dokunulmazlığını sınırlandırmak ya da kaldırmak olduğuna inandığını bildiren Ateş, bu konuda iktidar ve muhalefet liderlerinin halka verilmiş sözleri olduğunu söyledi. "Yolsuzlukların temelinde dokunulmazlık zırhı var" diyen Ateş, bu konuda Anayasa değişikliği yapmanın tam zamanı olduğunu bildirdi. Ateş, bir gazetecinin basının savaş karşısındaki tavrını nasıl değerlendirdiğini sorması üzerine de genel anlamda basının savaşa taraftar bir görünüm sergilediğini belirterek, "Ancak bu genel tavra karşı bazı köşe yazarları ve muhabirlerin savaş karşıtı tavırlarını da memnuniyetle izliyoruz. Bu arkadaşlarımız, bir gazetecinin savaş karşısında takınması gereken doğru davranışı sergilemektedirler" diye konuştu.

Dilekçede İnternet dönemi...

TBMM Dilekçe Komisyonu, Komisyon Başkanı Yahya Akman'ın, İçtüzük değişikliği, yerinde inceleme imkanı, isimsiz dilekçelerin işleme konulması, internet yoluyla başvuru ve vatan-daşların kanun teklifi sunabilme gibi önerilerini değerlendiriyor.

Dilekçe Komisyonu yaptığı toplantıda, Komisyon Başkanı Yahya Akman'ın hazırladığı önerileri içeren raporu değerlendirerek, öncelikli konuları belirledi.

Komisyon Başkanı Akman, TBMM İçtüzüğü'nün, Anayasa'nın 74. maddesinde ve 3071 sayılı Dilekçe Hakkının Kullanılmasına Dair Kanunun maddelerinde gerçekleşen değişikliklere uyarlanması gerektiğini söyledi. Akman, tüzük değişikliğinin yapılmaması durumunda yasal bir boşluk doğacağını belirtti.

Komisyon, bazen toplumun çoğunluğunu ilgilendiren ya da bir bölge veya insan grubunu ilgilendiren başvuruların da yapıldığını ifade eden Akman, konunun gerekliliğinin ve öneminin takdiri komisyonca yapılmak kaydıyla, komisyona başvuru konularını yerinde inceleyebilme imkanının verilmesi gerektiğini söyledi.

Akman, isimsiz dilekçelerin işleme konulması konusunun iki tarafı keskin bir bıçağa benzediğini, bu hakkın kullanılması durumunda ihbar furyaları ve mesnetsiz iftiraların da gündeme gelebileceğini belirterek, "Ancak takdiri Komisyona tanımak kaydıyla önemli görülen bazı başvuruların işleme konabilmesinin faydalı olacağı düşünülmektedir" dedi. Akman, dilekçe konusunun suç unsuru olmaktan çıkarılması gerektiğini de ifade ederek, hakkın kötüye kullanılması, hakaret, sövme ve iftira dışında dilekçenin hak arama dokunulmazlığı kapsamında değerlendirilmesi gerektiğini kaydetti.

Komisyon üyelerine, Dilekçe Komisyonu tarafından hazırlanan İnternet sayfasını sinevizyon aracılığıyla gösterip bilgi veren Yahya Akman, isim ve açık adres yazmaları koşuluyla İnternet üzerinden başvuruların kabulü ve yine İnternet üzerinden yanıt verme imkanlarına sahip olduklarını ve bu yolla dilekçelerin daha kısa sürede cevaplandırılmalarının sağlanacağını söyledi. Akman, şu anki mevzuatın buna imkan tanımadığını, ancak yapılacak yasal değişikliklerle bu yöntemi kullanabileceklerini ifade etti.

Son yapılan yasal düzenleme ile dilekçeye cevap verme süresinin sınırlandırıldığını, ancak bazı kurumların dilekçede istenilen soruların bazılarını yanıtlamama gibi örnekler sergilediğini belirten Akman, bu hakkın önemi ve ağırlığına paralel olarak bu tür durumlarda cezai müeyyide uygulanması gerektiğini söyledi.

Akman, komisyona yapılan başvurularda çoğu zaman yönetimle alakalı çok çarpıcı tekliflere rastlandığını ve bunlardan yararlandıklarını ifade ederek, aynı doğrultuda yapılan bu tür başvurularda yasal bir düzenleme gerekiyorsa komisyon olarak bunu kanun teklifi haline getirebileceklerini bildirdi.

TBMM Dış Komisyonları

Türkiye Büyük Millet Meclisi'ni üyesi bulunduğu uluslararası kuruluşlarda temsil eden komisyonların üyeleri ve başkanlıkları belirlendi. Yurt içinde ve yurtdışında yapılan uluslararası tüm ilgili toplantılarda Parlamentomuzu temsil eden bu komisyonlarda, 3620 Sayılı TBMM'nin Dış İlişkilerinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun uyarınca sadece yabancı dil bilen milletvekilleri yer alıyor.

AVRUPA KONSEYİ PARLAMENTER MECLİSİ

Başkan:

Hasan Murat Mercan (Eskişehir - AK Parti)

Üyeler:

Ruhi Açıkgöz (Aksaray - AK Parti)
Ayşe Gülsün Bilgehan (Ankara - CHP)
Mevlüt Çavuşoğlu (Antalya - AK Parti)
Abdülkadir Ateş (Gaziantep - CHP)
Ali Rıza Gülçiçek (İstanbul - CHP)
İrfan Gündüz (İstanbul - AK Parti)
Ömer Zülfü Livaneli (İstanbul - CHP)
Zekeriya Akçam (İzmir - AK Parti)
Mehmet Tekelioğlu (İzmir - AK Parti)
Yüksel Çavuşoğlu (Karaman - AK Parti)
Süleyman Gündüz (Sakarya - AK Parti)

Yedek Üyeler:

Abdullah Torun (Adana -AK Parti)
A. Faruk Ünsal (Adıyaman -AK Parti)
Eşref Erdem (Ankara-CHP)
Yakup Kepenek (Ankara -CHP)
Ersönmez Yarbay (Ankara -AK Parti)
Fahrettin Poyraz (Bilecik -AK Parti)
M. Emin Bilgiç (Isparta -AK Parti)
Kemal Derviş (İstanbul-CHP)
Ömer İnan (Mersin-AK Parti)
Mehmet Vedat Melik (Şanlıurfa -CHP)

İSLAM KALKINMA ÖRGÜTÜ PARLAMENTOLARARASI BİRLİK

Başkan:

M. Saif Yazıcıoğlu (Ankara -AK Parti)

Üyeler:

Züheyir Amber (Hatay-CHP)
Mustafa Eyiceoğlu (Mersin -AK Parti)
M. Vedat Melik (Şanlıurfa - CHP)

PARLAMENTOLARARASI BİRLİK (PAB) TÜRK GRUBU

Başkan:

Remzi Çetin (Konya -AK Parti)

Üyeler:

Eşref Erdem (Ankara -CHP)
Eyyüp Sanay (Ankara -AK Parti)
Hikmet Özdemir (Çankırı -AK Parti)
Murat Yıldırım (Çorum -AK Parti)
İnal Batu (Hatay -CHP)

Memduh Hacıoğlu
İlyas Çakır

(İstanbul -CHP)
(Rize-AK Parti)

AVRUPA GÜVENLİK VE İŞBİRLİĞİ TEŞKİLATI (AGİTPA) TÜRK GRUBU

Başkan

Nevzat Yalçıntaş (İstanbul -AK Parti)

Üyeler:

Nevin Gaye Erbatur (Adana -CHP)
Mustafa Tuna (Ankara -AK Parti)
Afif Demirkıran (Batman -AK Parti)
Alaattin Büyükkaya (İstanbul -AK Parti)
Algan Hacaloğlu (İstanbul -CHP)
Şükrü Ayalan (Tokat -AK Parti)
Orhan Ziya Diren (Tokat -CHP)

Yedek Üyeler

Mahmut Koçak (Afyon -AK Parti)
Ali Osman Sali (Balıkesir-AK Parti)
Ali Dinçer (Bursa -CHP)
Bihlun Tamaylıgil (İstanbul-CHP)
Onur Öymen (İstanbul -CHP)
Halil Ürün (Konya -AK Parti)

NATO PARLAMENTER ASAMBLESİ TÜRK GRUBU

Başkan:

Vahit Erdem (Kırıkkale -AK Parti)

Üyeler:

Ömer Çelik (Adana -AK Parti)
Ali Rıza Alaboyun (Aksaray -AK Parti)
Ali Dinçer (Bursa -CHP)
Mehmet Uğur Neşşar (Denizli-CHP)
Aziz Akgül (Diyarbakır-AK Parti)
Mehmet Mustafa Açıkalın (İstanbul -AK Parti)
Ersin Arıoğlu (İstanbul -CHP)
Egemen Bağış (İstanbul -AK Parti)
Z. Damla Gürel (İstanbul -CHP)
Erol Aslan Cebeci (Sakarya -AK Parti)

Yedek Üyeler

Reha Denemeç (Ankara -AK Parti)
Bülent Gedikli (Ankara -AK Parti)
G. Bilgehan Tokar (Ankara -CHP)
Atilla Koç (Aydın -AK Parti)
Ümmet Kandoğan (Denizli -AK Parti)
Necdet Budak (Edirne -CHP)
İnal Batu (Hatay -CHP)

Fuat Geçen	(Hatay -AK Parti)
Ömer Zulfü Livanelioğlu	(İstanbul-CHP)
Mehmet Ceylan	(Karabük -AK Parti)
Adem Baştürk	(Kayseri -AK Parti)
Soner Aksoy	(Kütahya -AK Parti)

TÜRKİYE AB KARMA PARLAMENTO KOMİSYONU

Başkan:	
Aydın Dumanoglu	(Trabzon -AK Parti)
Başkan Yardımcıları:	
Vahit Kirişçi	(Adana -AK Parti)
Abdülbaki Türkoğlu	(Elazığ -AK Parti)
Üyeler:	
Yakup Kepenek	(Ankara-CHP)
Muzaffer Gülyurt	(Erzurum -AK Parti)
Kemal Derviş	(İstanbul -CHP)
Muharrem Karslı	(İstanbul -AK Parti)
Onur Öymen	(İstanbul -CHP)
İbrahim Reyhan Özal	(İstanbul -AK Parti)
Hanefi Mahçiçek	(K. Maraş -AK Parti)
Şaban Dişli	(Sakarya -AK Parti)

KARADENİZ EKONOMİK İŞBİRLİĞİ PARLAMENTER ASAMBLESİ

Başkan:	
Salih Kapusuz	(Ankara -AK Parti)
Üyeler:	
Necdet Budak	(Edirne -CHP)
Mehmet Necati Çetinkaya	(Elazığ-Ak Parti)
Ali Temur	(Giresun -AK Parti)
Mustafa Baş	(İstanbul -AK Parti)
Yaşar Nuri Öztürk	(İstanbul -CHP)
Bülent Hasan Tanla	(İstanbul -CHP)
Zeki Karabayır	(Kars -AK Parti)
Mustafa Çakır	(Samsun -AK Parti)

BARIŞ İÇİN ASYALI PARLAMENTOLAR BİRLİĞİ TÜRK GRUBU

Başkan:	
Ömer Abuşoğlu	(Gaziantep-AK Parti)
M. Kerim Yıldız	(Ağrı-AK Parti)
Necdet Budak	(Edirne -CHP)

KONVANSİYON ÜYELERİ

Asil Üyeler:	
Zekeriya Akçam	(İzmir -AK Parti)
Kemal Derviş	(İstanbul -CHP)
Yedek Üyeler	
İbrahim R. Özal	(İstanbul -AK Parti)
Necdet Budak	(Edirne -CHP)

Türkiye - AB Karma Parlamento Komisyonu Haziran ayında İstanbul'da toplanacak

TBMM ile Avrupa Parlamentosu arasında bir diyalog organı olan Karma Parlamento Komisyonu (KPK) Genişletilmiş Başkanlık Divanı toplantısı 19 Mart'ta Brüksel'de yapıldı.

KPK Başkanlık Divanı toplantısında TBMM'yi KPK Eş Başkanı **Aydın Dumanoglu** ile Başkan Yardımcıları **Abdülbaki Türkoğlu** ve **Vahit Kirişçi** ile **Kemal Derviş** temsil etti. Avrupa Parlamentosu kanadı da KPK Eş Başkanı **Joost Lagendijk** yönetiminde bir heyet tarafından temsil edildi.

Türkiye-AB KPK Eş Başkanı **Aydın Dumanoglu**, toplantıda 16-17 Haziran 2003 tarihlerinde İstanbul'da yapılacak Karma Parlamento Komisyonu'nun 50 nci toplantısının gündeminin ele alındığını bildirdi.

Toplantıya, AB Komisyonu Genişlemeden Sorumlu Komiseri **Günther Verheugen**, AB nezdinde Türkiye Daimi Temsilcisi **Oğuz Demiralp** ile Avrupa Parlamentosu üyesi ve Türkiye Raportörü **Oostlander** de katıldı.

Toplantıya katılan Türk Parlamento Heyeti, 20 Mart'ta TBMM'de yapılan 'Türk Hava Sahasının Yabancı Uçakların Geçişine ve Türk Silahlı Kuvvetlerinin Yurtdışına Gönderilmesine İlişkin Başbakanlık Tezkeresi' görüşmelerine katılmak üzere Brüksel'den erken ayrıldı.

Lagendijk, toplantıyla ilgili bilgi verirken, KPK'nın yeni Türk heyetinden çok memnun olduklarını, artık bir "monolog" değil, "diyalog" havası bulunduğunu söyledi.

Dursun Akdemir, DYP'ye katıldı

İğdır Bağımsız Milletvekili **Dursun Akdemir**, 19 Mart'ta Doğru Yol Partisi'ne katıldı. **Akdemir**, DYP'ye katılım töreninde bu partiyi tercih etmesinin nedenlerini anlattı. **Akdemir**, DYP'nin kurumsal bir parti olduğunu ve demokrasi için büyük mücadeleler verdiğini söyledi.

Konuşmaların ardından üyelik formunu imzalayan DYP Genel Başkanı **Mehmet Ağar**, **Akdemir**'e DYP rozeti taktı. **Mehmet Tatar**'dan sonra **Dursun Akdemir**'in de katılımıyla, DYP'nin TBMM'deki sandalye sayısı 3'e yükseldi.

“Bizim için Irak’ın toprak bütünlüğü önemli”

NATO PA Savunma ve Güvenlik Komitesi 25-26 Mart’ta Letonya’nın başkenti Riga’da ve 27-28 Mart’ta Estonya’nın başkenti Talin’de yapıldı. Toplantıda TBMM’yi NATO PA Türk Grubu Başkanı, Kırıkkale AK Parti Milletvekili **Vahit Erdem** ile Aksaray AK Parti Milletvekili **Ali Rıza Alaboyun** temsil etti.

Letonya ile Estonya’nın NATO’ya kabul edilişi nedeniyle 27 Mart’ta Brüksel’de yapılan törenle eş zamanlı gerçekleştirilen Komite toplantısına katılan konuklar, her iki ülkenin Cumhurbaşkanı, Başbakanı, Dışişleri ile Savunma bakanları ile temaslarda bulundular. İki ülke yetkilileri, Komite üyelerine eski SSCB sisteminden NATO tipi örgütlenmeye dönüşüm çabaları konusunda bilgi verdiler.

Savunma ve Güvenlik Komitesi toplantılarında Irak’ta yaşanmakta olan savaş konusu da gündeme geldi. Komite üyeleri, Türkiye’nin Kuzey Irak’a asker sokup sokmayacağı konusunda çok sayıda soruyu gündeme getirdiler. Türk Grubu Başkanı **Vahit Erdem**, bu konudaki soruları yanıtlarken, Türkiye’nin Irak politikasını anlattı. Türkiye’nin Irak’ın toprak bütünlüğü ve ekonomik kaynakları üzerinde hiçbir emeli bulunmadığını belirten **Erdem**, Irak topraklarında asker bulundurma düşüncesinin ardında, savaş sırasında Irak’tan başlayacak olası bir göç dalgası ile terörist faaliyetlerin önlenmesi olduğunu ifade etti. **Erdem**, toplantıyla ilgili şu bilgiyi verdi:

"Komite toplantılarında Irak Savaşı ve Türkiye’nin durumu da gündeme geldi. Türkiye’nin Kuzey Irak’a gireceğine ilişkin tereddütler vardı. Söz alarak Türkiye’nin Irak politikasını anlattım. Bizim için önemli olanın Irak’ın toprak bütünlüğünün korunması, doğal kaynaklarının etnik ve dini grupların değil tüm Irak’ın malı olması, belli bir etnik grubun Irak’ın belli bir noktasına yerleşmesinin önlenmesi olduğunu anlattım. Arap, Kürt ve Türkmenlerin Irak’ın asli unsurları olduğunu, Türkmenlerin bin yıldır bu topraklarda yaşadığını ifade ettim.

Irak’ın toprağında Türkiye’nin ilgisi bulunmadığını; toprak bütünlüğünün korunması, göçün ve terörist faaliyetlerin önlenmesi için böyle bir hareket olabileceğini söyledim. Geçtiğimiz dönemde yaşadığımız terör olayları tecrübemizi dikkate alarak bu bölge ile ilgilendiğimizi, zaten az sayıda askerimizin yine bu amaçla bölgede olduğunu; Talabani ve Barzani’nin mevcudiyetinin Türkiye’nin sayesinde devam ettiğini anlattım. Bu konuşmalardan sonra Komite üyeleri tereddütlerinin giderildiğini bildirdiler.

Ayrıca, Alman bakanın ‘Türkiye Irak’a girerse, patriotları geri çekeriz’ şeklindeki açıklamasının üzücü olduğunu

belirttim ve Türkiye’nin bir NATO üyesi olarak saldırıya maruz kalırsa savunulması zorunluluğu bulunduğunu, bu tür beyanların üzücü olduğunu ve Türkiye’nin başka bir mak-sadı bulunmadığını bir kez daha ifade ettim."

Dışişleri Komisyonu Başkanı Dülger'in temaları

İtalya Savunma Bakanı **Antonio Martino** ve beraberindeki heyet, TBMM Dışişleri Komisyonu’nu 24 Mart’ta ziyaret ederek, Komisyon Başkanı **Mehmet Dülger** ve üyelerle bir süre görüştü.

Dışişleri Komisyonu Başkanı **Mehmet Dülger**, **Martino** ile görüşmeleri sonrasında yaptığı açıklamada, kendisinin İtalya’nın Irak olayına bakış açısını sorduğunu bildirdi. **Mehmet Dülger**’in verdiği bilgiye göre görüşmede **Martino**, kendilerinin Irak’a yapılan askeri müdahale içinde bulunmadığını belirtti. İtalya olarak yalnızca hava geçişine ve üslerin kullanımına imkan tanıdıklarını ifade eden **Martino**, "Biz de Irak’ın toprak bütünlüğünden yanayız. Irak, yeni dünya düzeninde, kendi bütünlüğü için yeni rejimini bulacaktır" dedi.

Birleşmiş Milletler, Avrupa Birliği ve NATO’nun sarıntı içinde olduğunu bildiren **Antonio Martino**, BM’nin inandırıcılığını kaybettiğini söyledi. **Martino**, "Bizi istikbalde en fazla ilgilendiren NATO’dur. Çünkü NATO elimizde kalan tek güvenlik organizasyonudur. Savunma paketi olarak işe başlayan NATO, güvenlik paketi haline gelmiştir" diye konuştu.

Mehmet Dülger, gazetecilerin sorularını yanıtlarken, TBMM’ye üçüncü bir tezkerenin geleceğine ihtimal vermediğini söyledi. "Yeniden böyle bir cephe açmak risktir" diye konuşan **Dülger**, "Bu işin karşılığı verilirse yapılır" dedi.

Martino ve beraberindeki heyet, Dışişleri Komisyonu’ndan önce TBMM Milli Savunma Komisyonu üyeleriyle de görüştü.

FERNANDEZ’İN TEMASLARI

Öte yandan, Dışişleri Komisyonu Başkanı **Mehmet Dülger** 26 Mart’ta da Küba Dışişleri Bakan Yardımcısı **Fernandez** ile görüştü. **Fernandez**, Türkiye’de bulunmaktan duyduğu memnuniyeti dile getirerek, iki ülke arasındaki ilişkilerin daha da gelişebileceğini söyledi.

Dülger ise Fernandez’in ziyaretini Türkiye ve Küba arasındaki ilişkiler açısından çok önemli bir adım olarak nitelendirerek, özellikle iki ülke arasındaki ticaretin daha da arttırılabileceğini kaydetti. Görüşmeye Dışişleri Komisyonu üyeleri ile Küba heyetindekiler katıldı.

TBMM Uzman Yardımcılığı Eğitim Programı yapıldı.

Programın açılışında konuşan Alptekin, TBMM personelini uyardı:

"70 milyonun gözü üzerinizde"

TBMM Uzman Yardımcılığı Eğitim Programı, Meclis Başkanvekilleri **İsmail Alptekin** ve **Sadık Yakut**, Başkanlık Divanı Üyesi **Mevlüt Akgün**, Genel Sekreter **Hayati Şener** ile Genel Sekreter Yardımcıları **Ali Osman Koca** ve **Rauf Bozkurt**'un katıldığı bir toplantı ile Şubat ayı sonunda yapıldı.

Meclis Genel Sekreterliği 2003 Eğitim Programı'nın da tanıtıldığı toplantıda konuşan Meclis Başkanvekili **İsmail Alptekin** TBMM'de çalışan herkesin 70 milyonun gözü önünde olduğunu söyledi. Etkin ve verimli hizmetin önemini vurgulayan **Alptekin** "Eğitimin yaşı yok. Eğitimin saati, zamanı da yok. Her zaman öğrenmek hepimiz için ihtiyaçtır. Ama değişen teknoloji, gelişen dünya şartları içerisinde günün şartlarına ve dünya şartlarına göre en iyi bilgiyle teşhis edilmek başarılı olmanın da ön şartlarından biridir" diye konuştu. **Alptekin**, şöyle devam etti:

"Bu çalışmanın sadece uzman yardımcılığı ve uzman seviyesinde değil, TBMM'nin her kademesinde ve değişik görevlerde çalışan personelimiz için düşünüldüğünü Genel Sekreterimizden ve Genel Sekreter Yardımcımızdan duymuş olmak da beni ayrıca memnun etti. Çünkü; TC'nin, milli iradenin tecelli ettiği TBMM'nin kapısında duran polis memuru arkadaşımızdan, bu meclisi yöneten TBMM Başkanı kadar herkes, 70 milyonun gözetlediği, takip ettiği, incelediği ve değerlendirdiği insanlar. Bu bakımdan biz değişik olmak durumundayız. Aynacıklı olmak durumunda değiliz. Ama değişik şartlarda, değişik iç hizmetleri vermek durumundayız. Bundan sonra et-

kin bir hizmet vereceğiz. Hem de kesinlikle verimli olacağız. Verdiğimizden az şey harcayarak hizmet vereceğiz. Milletimiz hakikaten bize çok şeyler veriyor, vermek istiyor. Bunun karşılığını millettten aldığımızdan, çok daha fazla bir gayret içerisinde vermemiz lazım."

HİZMETİÇİ EĞİTİMİN ÖNEMİ

Meclis Genel Sekreteri **Hayati Şener** de yaptığı konuşmada, verimliliği arttırmak ve personeli üst düzey göreve hazırlamak amacıyla uygulanan hizmet içi programının konularına işaret etti. TBMM idari teşkilatı personelinin bir program dahilinde, hizmet içi eğitime

latılmış olacaktır. Bu programın konuları T.C. Anayasası ve TBMM İçtüzüğü yazılı ve sözlü iletişim, araştırma ve öğrenme becerisi ve görev alanıyla ilgili mevzuatın öğretilmesidir. Ayrıca programın bir bölümünde de teşkilatımızın tüm birimlerinin görevlerini makro düzeyde incelemek ve tanımak amacıyla staj düzenlenecektir. Yıllık hizmet içi eğitim programı çerçevesinde kurumumuzun diğer personeli de yıl içinde hizmet içi eğitime tabi tutulacaktır"

Toplantının açılış konuşmasını yapan Genel Sekreter Yardımcısı **Ali Osman Koca** ise yasama organında çalışan personelin niteliği ile verdiği hizmetin kalitesinin önemine dikkati çekti. **Koca**, şunları söyledi:

"Programda, öncelikli ihtiyaçlar gözönünde tutulmuş ve personelin daha etkin ve verimli bir biçimde hizmet sunmasını sağlamak amaçlanmıştır. TBMM idari teşkilatında norm kadro uygulaması ile gerekli kanuni düzenlemeler yapılması durumunda ortaya çıkacak ihtiyaçlara göre; yeni eğitim programları da yine uygulamaya konulabilecektir. Bunların yanı sıra personelin mesleki bilgilerini geliştirmelerine yönelik kurum dışında, dernek, vakıf ve diğer kamu kuruluşlarınca düzenlenen bilgisayar, sağlık hizmetleri, yabancı dil gibi çeşitli alanlarda, personelimizin içinden bu

eğitim programlarına katılım sağlanmaktadır.

Ayrıca Sayın Meclis Başkanımızın ve Başkanlık Divanı'nın kararları doğrultusunda sayın milletvekillerimiz için de yabancı dil eğitim kursu düzenlenecektir."

TBMM Başkanvekili **İsmail Alptekin** uzman yardımcılığı eğitim programında bir konuşma yaptı.

tabi tutmak üzere her yıl olduğu gibi bu yılda yıllık eğitim programı hazırladıklarını anlatan **Şener**, şunları söyledi:

"Bu programın her bölümünde bugün başlatacağımız uzman yardımcılığı hizmet içi eğitim programı ile baş-

MART AYINDA KABUL EDİLEN KANUNLAR

Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun

Kanun No : 4822

Kabul Tarihi : 6.3.2003

Bu Kanunla; Sosyal ve iktisadî hayattaki gelişmeler karşısında tüketicinin daha etkin bir şekilde korunması ve Avrupa Birliğinin Tüketici Hukukuyla ilgili direktiflerine uyum sağlanması amacıyla bazı değişiklikler yapılmaktadır.

Askerlik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun

Kanun No : 4823

Kabul Tarihi : 12.3.2003

Bu Kanunla; Bedelli askerlik hizmeti yapabilecek yükümlülerin şartları ve ödeyecekleri bedel yeniden düzenlenmektedir.

Anti-Personel Mayınların Kullanımının, Depolanmasının, Üretiminin ve Devredilmesinin Yasaklanması ve Bunların İmhası ile İlgili Sözleşmeye Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun

Kanun No : 4824

Kabul Tarihi : 12.3.2003

Bu Kanun; "Anti-Personel Mayınların Kullanımının, Depolanmasının, Üretiminin ve Devredilmesinin Yasaklanması ve Bunların İmhası ile İlgili Sözleşme"ye katılmamızın uygun bulunduğunu içermektedir.

İçişleri Bakanlığı Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun

Kanun No : 4825

Kabul Tarihi : 15.3.2003

Bu Kanunla; Nüfus cüzdanlarının sahteciliğe meydan vermeden üretilebilmesi ve yeniden düzenlenmesi, değiştirilmesi ile ilgili olarak hükümler getirilmekte; bu amaçla Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğüne görev verilmektedir.

Nüfus Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun

Kanun No : 4826

Kabul Tarihi : 15.3.2003

Bu Kanunla; nüfus hizmetlerinin sürat ve verimliliğinin artırılması amacıyla, (MERNİS) Merkezi Nüfus İdare Sistemi Projesinin uygulamaya geçirilebilmesi öngörülmektedir.

GENEL KURUL

Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun

Kanun No : 4827

Kabul Tarihi : 16.3.2003

Bu Kanunla; Emekli Sandığı iştirakçileri için emeklilik yaşı 65'den 61'e indirilmektedir.

İş Kanunu, Sendikalar Kanunu ile Basın Mesleğinde Çalışanlarla, Çalıştıranlar Arasındaki Münasebetlerin Tanzimi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun

Kanun No : 4828

Kabul Tarihi : 16.3.2003

Bu Kanunla; 9.8.2002 tarihli ve 4473 Sayılı Kanunun yürürlük tarihi 30 Haziran 2003 tarihine ertelenmektedir.

(Cumhurbaşkanı tarafından yeniden görüşülmek üzere geri gönderildi)

Tebliğat Kanunu ile Ceza Mahkemeleri Usulü Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun

Kanun No : 4829

Kabul Tarihi : 19.3.2003

Bu Kanunla; PTT işletmesi memurlarının kusur ve ihmali aranmaksızın tebligat evrakının ziyai halinde meydana gelen masraflardan PTT işletmesinin sorumlu olması esası getirilmekte; hizmet içi dışında aynı konutta oturan diğer kişilere de tebligat yapılabilmesi imkanı getirilmekte; muhtar, ihtiyar heyeti azası ve zabıtaya tebligat evrakını alma zorunluluğu getirilmekte; kendisine tebligat yapılacak kimsenin yaş sınırı 15'ten 18'e çıkarılmakta; tebligat mazbatasında tebliğ memurunun adı ve soyadının da bulunması zorunluluğu getirilmekte siyasi temsilcilik aracılığıyla yabancı ülkedeki Türk vatandaşlarına yapılan tebliğlerde, tebliğ evrakını almaktan kaçınan kötü niyetli kişilere tebliğin yapılmış sayılması imkanı getirilmektedir.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hindistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasındaki Turizm İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun

Kanun No : 4830

Kabul Tarihi : 19.3.2003

Bu Kanun; Türkiye Cumhuriyeti ile Hindistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasındaki "Turizm İşbirliği Anlaşmasının" onaylanmasının uygun bulunduğunu içermektedir.

Türkiye Cumhuriyeti ile Hindistan Cumhuriyeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun

GENEL KURUL

Kanun No : 4831

Kabul Tarihi : 19.3.2003

Bu Kanun; Türkiye Cumhuriyeti ile Hindistan Cumhuriyeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma'nın onaylanmasının uygun bulunduğunu içermektedir.

☺☺☺

Türkiye Cumhuriyeti ile Hindistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Suçluların İadesi Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun

Kanun No : 4832

Kabul Tarihi : 20.3.2003

Bu Kanun; Türkiye Cumhuriyeti ile Hindistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Suçluların İadesi Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğunu içermektedir.

☺☺☺

2003 Mali Yılı Bütçe Kanunu

Kanun No : 4833

Kabul Tarihi : 29.3.2003

Bu Kanun 2003 Mali Yılı Bütçesini düzenlemektedir.

☺☺☺

2001 Mali Yılı Kesin Hesap Kanunu

Kanun No : 4834

Kabul Tarihi : 29.3.2003

Bu Kanun 2001 Mali Yılı Katma Bütçeli İdareler bütçesini içermektedir.

☺☺☺

2003 Mali Yılı Katma Bütçeli İdareler Bütçe Kanunu

Kanun No : 4835

Kabul Tarihi : 29.3.2003

Bu Kanun; 2003 Mali Yılı Katma Bütçeli İdareler bütçesini içermektedir.

☺☺☺

2001 Mali Yılı Katma Bütçeli İdareler Kesin Hesap Kanunu

Kanun No : 4836

Kabul Tarihi : 29.3.2003

Bu Kanun; 2001 Mali Yılı Katma Bütçeli İdareler Kesin hesabını içermektedir.

GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

1.3.2003

(39. Birleşim)

- Ankara Milletvekili **Önder Sav**'ın, Kapalı oturum öncesinde, bir usul tartışması açılmasına ilişkin önergesi oturumu yöneten **Bülent Arınç** tarafından kabul edildi.
- Usul görüşmelerinin sonunda, Oturum Başkanı ve TBMM Başkanı **Bülent Arınç**, yaptığı işlemin ve sürdürdüğü usulün Anayasaya ve İçtüzüğe uygun olduğunu, bu nedenle de herhangi bir oylamaya gerek duymadığını açıkladı.

4.3.2003

(40. Birleşim)

- Aydın Milletvekili **Özlem Çerçioğlu**'nun, tarım politikaları ve Aydın İlinin tarım potansiyeline ilişkin gündem dışı konuşmasına, Tarım ve Köyişleri Bakanı **Sami Güllü**,
- Balıkesir Milletvekili **İsmail Özgün**'ün, Muhasebeciler Haftasına ilişkin gündem dışı konuşmasına, Maliye Bakanı **Kemal Unakıtan**,
- Ordu Milletvekili **Kâzım Türkmen**'in, Ordu İlinin ekonomik sorunları ve mekansal yapısına ilişkin gündem dışı konuşmasına, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı **Mehmet Hilmi Güler** cevap verdi.

MECLİS ARAŞTIRMASI

- Samsun Milletvekili **Musa Uzunkaya** ve 42 milletvekilinin, trafik kazalarına karışan belli bir marka yolcu otobüslerinin teknik kusurları olduğu ve firmanın mahkeme kararlarına müdahale ettiği,
- Konya Milletvekili **Atilla Kart** ve 57 milletvekilinin, belli marka yolcu otobüslerinin teknik kusurları olduğu ve Konya Karapınar'daki trafik kazası sonrası süreçteki nüfuz suiistimali, iddialarının araştırılması amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergelerinin öngörüşmeleri tamamlandı; yapılan oylama sonucunda, Meclis araştırması açılmasının kabul edilmediği açıklandı.

5.3.2003

(41. Birleşim)

- Ankara Milletvekili **Ayşe Gülsün Bilgehan**'ın, Hilafetin, Şeriye ve Evkaf Vekâletinin kaldırılmasının ve Tevhidi Tedrisat Yasasının kabulünün 79 uncu yıldönümü nedeniyle, Türk Ulusunun çağdaş uygarlığa doğru süren yolculuğunda devrim yasalarının önemine ilişkin gündem dışı konuşmasına, Millî Eğitim Bakanı **Erkan Mumcu**,
- İstanbul Milletvekili **Ahmet Sırrı Özbek**'in, olası ABD-Irak savaşına ilişkin gündem dışı konuşmasına, Kültür Bakanı **Hüseyin Çelik** cevap verdi.
- Gümüşhane Milletvekili **Sabri Varan**, Türkiye'nin maden varlığı ve Gümüşhane altın madenlerinin işletilmesine ilişkin gündem dışı bir konuşma yaptı.

6.3.2003

(42. Birleşim)

- Oturum Başkanı TBMM Başkanvekili **Yılmaz Ateş**, 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nü kutlayan bir konuşma yaptı.
- İstanbul Milletvekili **Güldal Okuducu** ile, İzmir Milletvekili **Serpil Yıldız**'ın, 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nü ilişkin gündem dışı konuşmalarına, Devlet Bakan ve Başbakan Yardımcısı **Ertuğrul Yalçınbayır** cevap verdi;
- İstanbul Milletvekili **Şükrü Mustafa Elekdag**, Türkiye ile Amerika Birleşik Devletleri arasındaki stratejik ortaklığa ilişkin gündem dışı konuşma yaptı.
- Genel Kurulu ziyaret eden Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı **Rauf Denktaş** ve beraberindeki heyete Başkanlıkça "Hoş geldiniz" denildi.
- Kıbrıs sorunu ve Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri **Kofi Annan**'ın Kıbrıs sorununun çözümü için taraflara önerdiği plana ilişkin bilgi verme isteği kabul edilen Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı **Rauf Denktaş**, Genel Kurula hitaben bir konuşma yaptı.
- Türkiye Büyük Millet Meclisinde temsil edilen tüm siyasi partilerin müştereken hazırlayıp sunduğu, TBMM'nin ; Türk ve dünya kamuoyuna duyurulmasına ilişkin ortak bildirisi okundu; üzerinde yapılan konuşmalardan sonra, bildiri kabul edildi ve Başkanlıkça gereğinin yerine getirileceği açıklandı.

GENEL KURUL

11.3.2003

(43. Birleşim)

● Oturum Başkanı ve TBMM Başkanı **Bülent Arınç**, 9 Mart 2003 Pazar günü Siirt'te yapılan seçimde milletvekili seçilenleri kutladı; bugün gerçekleştirilecek yemin töreninin, demokrasinin erdemini ve büyüklüğünü gösterdiğini; demokrasinin tam işler hale geldiği zaman her şeyin yolunda gidebileceğini, yasakların kalkabileceğini, demokratik anlayış ve terbiyenin yerleşebileceğini, katılımcılığın daha da güçlenebileceğini işaret ettiğini; bu sebeple, Adalet ve Kalkınma Partisi Genel Başkanı **Recep Tayyip Erdoğan**'ın Siirt Milletvekili olarak seçilmiş olmasından duyduğu bahtiyarlığı belirten bir konuşma yaptı.

● Siirt Milletvekili **Recep Tayyip Erdoğan** and içti.

● Kahramanmaraş Milletvekili **Mehmet Yılmazcan**, 8 Mart'ta kutlanan Dünya Kadınlar Günü nedeniyle,

● Çorum Milletvekili **Feridun Ayvazoğlu**, Çorum İlinin sosyal, ekonomik ve güncel sorunlara ve çözüm önerilerine ilişkin, gündem dışı birer konuşma yaptılar.

● Niğde Milletvekili **Erdoğan Özegen**'in, orman sınırlarının dışına çıkarılan alanlar ve alanların değerlendirilmesi konusunu içeren 6831 sayılı Orman Kanununun 2/B maddesinin uygulanmasından kaynaklanan sorunlara ilişkin gündem dışı konuşmasına, Orman Bakanı **Osman Pepe** cevap verdi

● Yüce Meclisin 6 Şubat 2003 tarihli ve 759 sayılı Kararı ile verdiği yetkinin dışına çıkıldığı yolunda kuşkuların ortaya çıkarılmasının araştırılması amacıyla verilen Meclis araştırması önergesinin, Genel Kurulun 11.3.2003 tarihli (bugünkü) birleşiminde görüşülmesine ve görüşmelerin bitimine kadar Genel Kurul çalışmasının uzatılmasına ilişkin CHP Grubu önerisinin, yapılan görüşmelerden sonra, kabul edilmediği açıklandı.

12.3.2003

(44. Birleşim)

● Siirt Milletvekilleri **Öner Ergenç** ve **Öner Gülyeşil** milletvekili andı içtiler.

● Oturum Başkanı ve TBMM Başkanvekili **İsmail Alpekin**, İstiklal Marşı'nın kabulünün 82 nci ve Erzurum'un düşman işgalinden kurtuluşunun 85 inci yıldönümü dolayısıyla bir

konuşma yaptı.

● Tokat Milletvekili **Resul Tosun**'un, yurtdışında yaşayan Türk vatandaşlarının ülke turizmine katkılarına, ekonomik ve sosyal yönden yaşadıkları sıkıntılara ve alınmasına gereken önlemlere ilişkin konuşmasına Dışişleri Bakanı **Yaşar Yakış** cevap verdi.

● Erzurum Milletvekili **Mustafa Nuri Akbulut**, Erzurum'un düşman işgalinden kurtuluşunun 85 inci yıldönümü,

● Mersin Milletvekili **Hüseyin Özcan** Ülkenin ve Mersin'in turizm sorunlarına ve alınması gereken önlemlere ilişkin gündem dışı konuşma yaptılar.

● TKültür Bakanı **Hüseyin Çelik**'in İstiklal Marşı'nın kabulünün 82 nci yıldönümü dolayısıyla **Mehmet Akif Ersoy**'u anlatan bir konuşma yaptı ve bu konuşma üzerine CHP İstanbul Milletvekili **Hasan Fehmi Güneş** ile AK Parti Şanlıurfa Milletvekili **Mehmet Atilla Maraş** söz aldılar.

13.3.2003

(45. Birleşim)

● Ankara Milletvekili **Muzaffer R. Kurtulmuşoğlu** ile, Balıkesir Milletvekili **Turhan Çömez**'in, 14 Mart Tıp Bayramı münasebetiyle yaptıkları gündem dışı konuşmaya, Sağlık Bakanı **Recep Akdağ**, hükümetin bu konuda yaptığı ve yapmayı düşündüğü işler konusunda bilgi vererek katkıda bulundu.

● Çanakkale Milletvekili **Mehmet Daniş** de, Çanakkale Geçilmez Destanının yazılışının 88 inci yıldönümü münasebetiyle gündem dışı bir konuşma yaptı.

14.3.2003

(46. Birleşim)

● İş Kanunu Tasarısı görüşülürken bir süre kapalı oturum yapıldı

15.3.2003

(47. Birleşim)

● Başbakan **Recep Tayyip Erdoğan** tarafından oluşturulan Bakanlar kuruluna seçilen üyelerin atandıklarına ilişkin Cumhurbaşkanlığı tezkeresi Genel Kurulun bilgisine sunuldu.

18.3.2003

(49. Birleşim)

● Başbakan **Recep Tayyip Erdoğan** tarafından Bakanlar Kurulu Programı okundu.

MECLİS ARAŞTIRMASI

● Samsun Milletvekili **Haluk Koç** ve 24 milletvekili ile, Samsun Milletvekili **Cemal Yılmaz Demir** ve 23 milletvekilinin, Samsun'da kurulma aşamasındaki mobil santrallerin ihale ve yer seçimi süreçleri ile çevre ve insan sağlığına muhtemel etkilerinin araştırılması amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergelerinin yapılan ön görüşmelerden sonra kabul edildiği açıklandı.

19.3.2003

(50. Birleşim)

● Osmaniye Milletvekili **Mehmet Sarı** ile, Antalya Milletvekili **Hüseyin Ekmekcioğlu**'nun, Öğretmen okullarının kuruluşunun 155 inci yıldönümüne ilişkin gündem dışı konuşmalarına Millî Eğitim Bakanı **Hüseyin Çelik**,

● Malatya Milletvekili **Ferit Mevlüt Aslanoglu**'nun, bölgesel olarak uygulanacak elektrik tarifelerinin yaratacağı sıkıntılara ve alınması gereken önlemlere ilişkin gündem dışı konuşmasına da Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı **Mehmet Hilmi Güler** cevap verdi.

20.3.2003

(51. Birleşim)

● Adana Milletvekili **Recep Garip** ile, İstanbul Milletvekili **Ali Rıza Gülçiçek**'in, 21 Mart Dünya Şiir Günü ve Aşık Veyse'lin ölüm yıldönümü münasebetiyle yaptıkları gündem dışı konuşmalara, Kültür Bakanı **Erkan Mumcu** bilgi vererek katkıda bulundu.

● Kahramanmaraş Milletvekili **Mehmet Paklakyigit**, Kahramanmaraş'ın sosyoekonomik yapısı ile sorunlarına ve alınması gereken tedbirlere ilişkin gündem dışı bir konuşma yaptı.

TBMM KARARI

● Görüşmeleri kapalı oturumda tamamlanan, gereği, kapsamı, sınırı ve kapsamı Anayasanın 117 nci maddesine göre millî güvenliğin sağlanmasından ve Silahlı Kuvvetlerin yurt savunmasına hazırlanmasından Yüce Meclise karşı sorumlu bulunan hükümet tarafından belirlenecek şekilde, Türk Silahlı Kuvvetlerinin Kuzey Irak'a gönderilmesine; etkili bir caydırıcılığın sürdürülmesi amacıyla Kuzey Irak'ta bulunacak bu kuvvetlerin, gerektiğinde, belirlenecek esaslar dairesinde kullanılmasına ve muhtemel bir askeri hareket çerçevesinde yabancı silahlı kuvvetlere mensup hava unsurlarının Türk hava sahasını Türk makamları tarafından belirlenecek esaslara ve kurallara göre kullanmaları için gerekli düzenlemelerin hükümet tarafından yapılmasına Anayasanın 92 nci maddesi uyarınca 6 ay süreyle izin verilmesine ilişkin Başbakanlık tezeresinin, elektronik cihazla yapılan açık oylamadan sonra, kabul edildiği açıklandı.

21.2003

(52. Birleşim)

● Başbakan **Recep Tayyip Erdoğan** tarafından kurulan Bakanlar Kurulunun programı görüşüldü.

● Program görüşmeleri sırasında; Adana Milletvekili **Ayhan Zeynep Tekin**, CHP Grup Başkanvekili **Haluk Koç**'un, şahsına satışması nedeniyle,

● Elazığ Milletvekili **Mehmet Ağar** da, AK Parti Grubu adına konuşan Adana Milletvekili **Ömer Çelik**'in, 3 Kasım seçimlerinden önce TBMM'de görev alan siyasi partilere ilişkin sözleri nedeniyle, birer konuşma yaptılar.

23.2003

(53. Birleşim)

● Başbakan **Recep Tayyip Erdoğan** tarafından kurulan Bakanlar Kurulunun, elektronik cihazla yapılan açık oylama sonucunda, 162 ret oyuna karşılık 350 oyla güvenoyu aldığı açıklandı.

● Başbakan **Recep Tayyip Erdoğan**, güvenoyu nedeniyle bir teşekkür konuşması yaptı.

24.2003

(54. Birleşim)

● Oturum Başkanı TBMM Başkanvekili **Sadık Yakut**, 18-24 Mart Yaşlılar Haftasını ve 21-26 Mart Orman Haftasını kutlayan bir konuşma yaptı.

25.2003

(55. Birleşim)

● 20 Mart'ta yapılan 51. Birleşimde yapılan kapalı oturum tutanaklarının okunması nedeniyle kapalı oturum yapıldı.

26.2003

(56. Birleşim)

● Kültür Bakanı **Erkan Mumcu**, İstanbul Milletvekili **Nurettin Sözen**'in, Millî Eğitim Bakanlığı bütçesi üzerinde CHP Grubu adına yaptığı konuşmasında, kendisine,

● Mersin Milletvekili **Mustafa Özyürek** de, Kültür Bakanı **Erkan Mumcu**'nun, Grubuna ve Genel Başkanı **Deniz Baykal**'a, satışması nedeniyle birer konuşma yaptılar.

29.3.2003

(58. Birleşim)

● TBMM Başkanı ve Oturum Başkanı **Bülent Arınç**, İstanbul-Ankara seferini yapmakta iken bir hava korsanı tarafından kaçırılarak Atina Havaalanına indirilen THY uçağında bulunan ve bugünkü çalışmalara katılan milletvekilleri ile uçağın bütün yolcu ve mürettebatına Genel Kurul adına geçmiş olsun dileklerini sundu.

● Başbakan **Recep Tayyip Erdoğan**, bütçenin kabulü nedeniyle Genel Kurula bir teşekkür konuşması yaptı.

TBMM Başkanlığına gelen tasarı, teklif ve önergeler (22. Dönem 1. Yasama Yılı)

TASARI

- 2003 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı (Plan ve Bütçe Komisyonuna)
- 2003 Mali Yılı Katma Bütçeli İdareler Bütçe Kanunu Tasarısı (Plan ve Bütçe Komisyonuna)
- Çalışanların Tasarruflarına Teşvik Hesabının Tasfiyesi ve Bu Hesaptan Yapılacak Ödemelere Dair Kanun Tasarısı (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Plan ve Bütçe Komisyonlarına)
- Tebligat Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (Adalet Komisyonuna)
- İş Kanunu Tasarısı (Adalet ve Plan ve Bütçe ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonlarına)
- Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu Tasarısı (Adalet Komisyonuna)
- Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun Tasarısı (Adalet Komisyonuna)
- Türkiye Cumhuriyeti ile İspanya Krallığı Arasında Kültür Merkezleri Kurulması ve Bu Merkezlerin Faaliyetleri Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ve Dışişleri Komisyonlarına)
- Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu, Uzman Erbaş Kanunu, Uzman Jandarma Kanunu, Gülhane Askerî Tıp Akademisi Kanunu, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu, Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanunu ve Askerlik Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (Millî Savunma ve Plan ve Bütçe Komisyonlarına)
- Güneydoğu Avrupa Çokuluslu Barış Gücü Anlaşmasına 4 üncü Ek Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (Millî Savunma ve Dışişleri Komisyonlarına)
- Ekonomik İstikrarı Sağlamak İçin Ek Vergiler Alınması Hakkında Kanun Tasarısı (Plan ve Bütçe Komisyonuna)
- İcra ve İflas Kanunu ile Ceza Evleriyle Mahkeme Binaları

İnşaatı Karşılığı Olarak Alınacak Harçlar ve Mahkûmlara Ödettirilecek Yiyecek Bedelleri Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı (Plan ve Bütçe ve Adalet Komisyonlarına)

- Kültür ve Turizm Bakanlığı Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanun Tasarısı (Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Anayasa ve Plan ve Bütçe Komisyonlarına)
- Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı (Plan ve Bütçe Komisyonuna)
- Bazı Kanunlardaki Cezaların İdari Para Cezasına Dönüştürülmesine Dair Kanun Tasarısı (Adalet Komisyonuna)
- Çevre ve Orman Bakanlığı Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanun Tasarısı (Çevre ve Tarım, Orman ve Köy İşleri ve Anayasa ve Plan ve Bütçe Komisyonlarına)

TEKLİF

- Malatya Milletvekili **Muharrem Kılıç** ve 11 Milletvekilinin; Türk Ticaret Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (Adalet ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonlarına)
- Antalya Milletvekilleri **Mehmet Dülger**, **Mevlüt Çavuşoğlu**, **Fikret Badazlı**, **Burhan Kılıç** ve **Osman Akman**'ın; Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi (Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ve Adalet Komisyonlarına)
- Van Milletvekili **Hacı Biner**'in; Kaçakçılığın Men ve Takibine Dair Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (Adalet Komisyonuna)
- Adana Milletvekili **Atilla Başoğlu**'nun; Sigorta Murakabe Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonuna)
- Adana Milletvekili **Atilla Başoğlu**'nun; Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (Plan ve Bütçe Komisyonuna)

- Afyon Milletvekili **Halil Ünlütepe** e 22 Milletvekilinin; Afyon İli Sincanlı İlçesinin Adınan "Sincanpaşa" Olarak Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi (İçişleri Komisyonuna)
- Adana Milletvekili **Atilla Başoğlu**, **M. Ziya Yergök**, **Uğur Aksöz**, **Tacidar Seyhan**, **Kemal Sağ** ve **Gaye Erbatır**'un; Çatalan Millî Parkı Kanun Teklifi (Adalet ve Tarım, Orman ve Köyüşleri ve Çevre ve Plan ve Bütçe Komisyonlarına)
- Mersin Milletvekili **Ersay Bulut** ve 2 Milletvekilinin; 657 Sayılı Kanunun Ek 26 ncı Maddesine Ekli IV Sayılı Makam Tazminatı Cetvelinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (Plan ve Bütçe Komisyonuna)
- İstanbul Milletvekili **Birgen Keleş**'in; İş Kanununun 17 nci Maddesi ile Basın Mesleğinde Çalışanlarla Çalıştıranlar Arasındaki Münasebetlerin Tanzimi Hakkında Kanunun 16 ncı Maddesinin Değiştirilmesine İlişkin Kanun Teklifi (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonuna)
- Denizli Milletvekili **Mustafa Gazalıcı** ve 53 Milletvekilinin; 3 Mart'ın Her Yıl "Laiklik ve Öğretim Birliği Bayramı" Olarak Kutlanması Hakkında Kanun Teklifi (Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ve İçişleri Komisyonlarına)
- Kastamonu Milletvekili **Hakkı Köylü**'nün; Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (Adalet Komisyonuna)
- Hatay Milletvekili **Züheyir Amber** ve 35 Milletvekilinin; İstiklâl Madalyası Verilmiş Bulunanlara Vatanî Hizmet Ter-tibinden Şeref Aylığı Bağlanması Hakkında Kanunun 1 ve 2 nci Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Teklifi (Plan ve Bütçe Komisyonuna)
- Kocaeli Milletvekili **İzzet Çetin** ve 44 Milletvekilinin; Ulusal Bayram ve Genel Tatiller Hakkında Kanuna Bir Madde Eklenmesine Dair Kanun Teklifi (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve İçişleri Komisyonlarına)
- İzmir Milletvekili **İsmail Katmerci**, Balıkesir Milletvekili **A. Edip Uğur** ile Gaziantep Milletvekili **Ahmet Uzer**'in; İş Kanunu, Sendikalar Kanunu ile Basın Mesleğinde Çalışanlarla Çalıştıranlar Arasındaki Münasebetlerin Tanzimi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun Yürürlük Tarihinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Teklifi (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonuna)
- Ankara Milletvekili **Oya Araslı** ve 9 Milletvekilinin; Kadın-Erkek Eşitliğini İzleme Kurulu Kanun Teklifi (Anayasa Komisyonuna)

- 765 Sayılı Türk Ceza Kanununun 462 nci Maddesinin Yürür-lükten Kaldırılması Hakkında Kanun Teklifi (Adalet Komis-yonuna)

- Malatya Milletvekili **Ferit Mevlüt Aslanoğlu**, **Ali Osman Başkurt**, **Süleyman Sarıbaş**, **Muharrem Kılıç**, **Fuat Ölmez-toprak** ve **Miraç Akdoğan** ile 8 Milletvekilinin; 78 sayılı Yükseköğretim Kurumları Öğretim Elemanlarının Kadroları Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye Ek-li Cetvellerde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi (Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ve Plan ve Bütçe Komisyonlarına)

- Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekilleri Ankara Milletvekili **Salih Kapusuz**, Bursa Milletvekili **Faruk Çelik** ile Ordu Milletvekili **Eyüp Fatsa** ve 213 Milletvekilinin; Tür-kiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinin Değiştiril-mesi Hakkında Kanun Teklifi (Anayasa Komisyonuna)

- Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekilleri Ankara Milletvekili **Salih Kapusuz**, Ordu Milletvekili **Eyüp Fatsa** ile Bursa Milletvekili **Faruk Çelik** ve 26 Milletvekilinin; Avrupa Birliği ile İlişkiler Komisyonu Kanunu Teklifi (Dışişleri ve Anayasa Komisyonlarına)

SÖZLÜ SORU

- Tunceli Milletvekili **V. Sinan Yerlikaya**'nın, Diyanet İşleri Başkanlığında Alevilere yönelik çalışmalara ilişkin Devlet Bakanından
- İstanbul Milletvekili **Ali Rıza Gülççek**'in, ibadethaneler-le ilgili bir kararnamede cemevlerine yer verilmeyişine ilişkin Başbakan
- Marmaris-Datça Karayolu yapımına ayrılan ödenek miktarına ilişkin Bayındırlık ve İskan Bakanından
- Fethiye-Dalaman Karayolu ve Göcek Tüneli yapımının ne zaman bitirileceğine ilişkin Bayındırlık ve İskan Bakanından
- Denizli Milletvekili **Mustafa Gazalıcı**'nın, görevine son verilen Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulları üyeler-ine ilişkin Kültür Bakanından
- Muğla Milletvekili **Fahrettin Üstün**'ün, Hollanda'dan gön-derilen Patriot rampalarına ilişkin Başbakan

- Kırklareli Milletvekili **Mehmet Siyam Kesimoğlu'nun**, Kırklareli'ndeki orman köylülerinin sorunlarına ilişkin Orman Bakanından
- Diyarbakır Milletvekili **Muhsin Koçyigit'in**, Ergani'lilerin Ziraat Bankası Maden Şubesindeki hesaplarının Halk Bankası Ergani Şubesine aktarılıp aktarılmayacağına ilişkin Devlet Bakanından
- Tekirdağ Milletvekili **Enis Tütüncü'nün**, bitkisel yağ üretimine ve ithalatına ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından
- Olası Irak Savaşının turizm sektörüne etkilerine ilişkin Turizm Bakanından
- Kırklareli Milletvekili **Yavuz Altınorak'ın**, gübre ve mazot fiyatlarına yapılan zamlara ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından
- Antalya Milletvekili **Feridun Fikret Baloğlu'nun**, hakim ve savcılarının birinci sınıfa ayrılmalarına ilişkin Adalet Bakanından
- Ankara Milletvekili **Yakup Kepenek'in**, elektrik enerjisi piyasasına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından
- Görevden alınan Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu üyelerine ilişkin Kültür Bakanından
- Mersin Milletvekili **Ersoy Bulut'un**, çiftçilerin kredi borçlarına af çıkarılıp çıkarılmayacağına ilişkin Başbakanından
- Kırklareli Milletvekili **Yavuz Altınorak'ın**, pancar üretim kotasının düşürülmesi nedeniyle zarar gören üreticilere ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından
- Pancar üretim kotasının düşürülmesine ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından
- Ankara Milletvekili **Yakup Kepenek'in**, ABD Başkanı ile yaptığı görüşme hakkında basında çıkan haberlere ilişkin Dışişleri Bakanından
- Antalya Milletvekili **Nail Kamacı'nın**, Antalya-Elmalı Çayboğazı Barajının ne zaman bitirileceğine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından
- Tarımda kullanılan ithal girdilerdeki vergiye ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından
- Yaş sebze ve meyve üretimi ve ambalajlamasındaki kimyasal maddelerle ilgili sorunlara ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından
- Edirne Milletvekili **Necdet Budak'ın**, çiftçilerin elektrik borçlarına ve sulama kooperatiflerinin kullandığı elektriğin fiyatına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından
- İstanbul Milletvekili **Ali Rıza Gülçiçek'in**, Diyanet İşleri Başkan Yardımcısının bir gazeteye verdiği demece ilişkin Devlet Bakanından
- Ankara Milletvekili **Yakup Kepenek'in**, olası Irak savaşında yaşanabilecek saldırılardan korunmak için ne gibi önlemler alındığına ilişkin Başbakanından
- Şanlıurfa Milletvekili **Mehmet Vedat Melik'in**, olası Irak savaşı nedeniyle çiçek aşısı önlemi alınıp alınmadığına ilişkin Sağlık Bakanından
- Manisa Milletvekili **Ufuk Özkan'ın**, Konut Edindirme Yardımı hesaplarına ilişkin Maliye Bakanından
- Şanlıurfa Milletvekili **Mehmet Uğur Neşşar'ın**, Türk askerlerine çiçek aşısı kampanyası başlatılıp başlatılmadığına ilişkin Başbakanından
- Şanlıurfa Milletvekili **Mahmut Yıldız'ın**, Ceylanpınar'da yaşayan göçebe vatandaşların sorunlarına ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından
- Şanlıurfa Milletvekili **Mehmet Vedat Melik'in**, Şanlıurfa Adliye Sarayı inşaatının başlatılmasına ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından
- Adana Milletvekili **Atilla Başoğlu'nun**, muhtemel Irak hareketinde Türkiye'nin uğrayacağı zararlara ilişkin Başbakanından
- Muğla Milletvekili **Fahrettin Üstün'ün**, muhtemel Irak savaşının turizm sektörüne ilişkin Başbakanından
- Kırıkkale Milletvekili **Halil Tiryaki'nin**, Kırıkkale Bayındırlık İl Müdürünün atamasına ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından
- Niğde Milletvekili **Orhan Eraslan'ın**, 4325 sayılı Kanunun tekrar uygulanıp uygulanmayacağına ve Niğde'nin kapsama alınıp alınmayacağına ilişkin Başbakanından
- Adana Milletvekili **Atilla Başoğlu'nun**, Adana ve çevresindeki yer altı kaynaklarına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından
- Edirne Milletvekili **Necdet Budak'ın**, doğal afet mağduru çiftçilere yönelik yasal düzeltme çalışmalarına ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından
- Mersin Milletvekili **Ersoy Bulut'un**, doğrudan gelir desteğinin sebze üreticilerine de verilip verilmeyeceğine ilişkin Başbakanından

- Ardahan Milletvekili **Ensar Ögüt**'ün, sağlık sektörüne uygulanan KDV oranına ilişkin Sağlık Bakanından
- Şanlıurfa Milletvekili **Mehmet Vedat Melik**'in, özürhüklerinin Sağlık Kurulu Raporu sorununa ilişkin Sağlık Bakanından
- Samsun Milletvekili **Haluk Koç**'un, mobil santralin çevreye verdiği zararlara ilişkin Çevre Bakanından
- Manisa Milletvekili **Hasan Ören**'in, tasarruf ve gelir artırıcı tedbirlerde Acil Eylem Planının dikkate alınmadığı iddiasına ilişkin Başbakan'dan
- Ankara Milletvekili **Ayşe Gülsün Bilgehan**'ın, kamelere reklam alınacağı iddiasına ilişkin Milli Eğitim Bakanından
- Manisa Milletvekili **Hasan Ören**'in, tasarruf ve gelir artırıcı tedbirlere ilişkin Başbakan'dan
- Edirne Milletvekili **Necdet Budak**'ın, ayçiçeği primlerine ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından
- Sütne zararlılarıyla mücadeleyle ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından
- Kocaeli Milletvekili **İzzet Çetin**'in, İzmit-Gölcük-Karamürsel arasında yapımı süren D-130 karayolunun ne zaman bitirileceğine ilişkin Bayındırlık ve İskan Bakanından
- Tasarruf ve gelir artırmaya yönelik bazı tedbirlere ilişkin Başbakan'dan
- Afyon Milletvekili **Halil Ünlütepe**'nin, Şuhut Atatürk Evine ilişkin Kültür Bakanından
- Tekirdağ Milletvekili **Erdoğan Kaplan**'ın, Tekirdağ'da METEM Projesi kapsamındaki bazı liselere ilişkin Milli Eğitim Bakanından
- İzmir Milletvekili **Vezir Akdemir**'in, açıktan personel alımındaki yaş sınırına ilişkin Başbakan'dan
- Manisa Milletvekili **Hasan Ören**'in, olası Irak müdahalesinin turizm sektörüne etkilerine ilişkin Turizm Bakanından
- Kırıkkale Milletvekili **Halil Tiryaki**'nin, ihale ilanlarının yayımına ilişkin İçişleri Bakanından
- İzmir Milletvekili **Ahmet Ersin**'in, likit petrol gazı fiyatının indirilip indirilmeyeceğine ilişkin Başbakan'dan
- Ticari araçların sigorta primlerinin indirilip indirilmeyeceğine ilişkin Başbakan'dan
- Edirne Milletvekili **Nejat Gencan**'ın, ayçiçeği üreticilerine destekleme primi verilip verilmeyeceğine ilişkin Tarım ve

Köyişleri Bakanından

- Tekirdağ Milletvekili **Enis Tütüncü**'nün, Tekirdağ'daki tarihi binaların korunmasına ilişkin Kültür Bakanından
- Malatya Milletvekili **Muharrem Kılıç**'ın, kültür sitesi inşaatları için ödenek ayrılıp ayrılmayacağına ilişkin Kültür Bakanından
- Ankara Milletvekili **Yakup Kepenek**'in, Ankara Büyükşehir Belediyesiyle ilgili bir Danıştay kararına ilişkin İçişleri Bakanından
- Diyarbakır Milletvekili **Muhsin Koçyiğit**'in, muhtarların özlük haklarına ilişkin İçişleri Bakanından
- Ağrı Milletvekili **Naci Aslan**'ın, Başkent Öğretmenevi konaklama ücretine ilişkin Milli Eğitim Bakanından
- Mersin Milletvekili **Ersoy Bulut**'un, Alata Bahçe Kültürleri Araştırma Enstitüsü işçilerinin ödenmeyen ikramiyelerine ilişkin Tarım ve Köyişleri
- Afyon Milletvekili **Halil Ünlütepe**'nin, Şuhut Atatürk Evine ilişkin Kültür Bakanından
- Adana Milletvekili **Atilla Başoğlu**'nun, ülkemizdeki ABD askeri varlığına ilişkin Başbakan'dan
- Denizli Milletvekili **Mehmet Uğur Neşşar**'ın, ABD askeri unsurlarının ülkemizden Irak'a sevk edildiği iddialarına ilişkin Başbakan'dan
- Malatya Milletvekili **Ferit Mevlüt Aslanoğlu**'nun, emeklilerin maaş kuyruklarında yaşadıkları sıkıntıya ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından
- Edirne Milletvekili **Necdet Budak**'ın, Edirne İlinin Lalapaşa ve Süloğlu ilçelerinin kalkınmada öncelikli yöreler kapsamına alınıp alınmayacağına ilişkin Başbakan'dan
- Iğdır Milletvekili **Yücel Artantaş**'ın, Almanya'dan ithal edilen buğdayda rastlanan fusaryum maddesine ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından
- Adana Milletvekili **Atilla Başoğlu**'nun, iki müzisyenin taltif edilip edilmeyeceğine ilişkin Kültür Bakanından
- Manisa Milletvekili **Ufuk Özkan**'ın, organize sanayi bölgelerine ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından
- Adana Milletvekili **Atilla Başoğlu**'nun, Dünya Turizm Fuarında Suriye'nin İskenderun ve Antakya'yı kendi sınırları

içinde gösteren bir harita dağıttığı iddiasına ilişkin Dışişleri Bakanından

● Antalya Milletvekili **Hüseyin Ekmekçioğlu**'nun, esnaf ve sanatkârlar ile küçük işletmelerin desteklenmesine ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından

- Yapı denetim kuruluşlarında pilot bölge seçimine ilişkin Bayındırlık ve İskan Bakanından

● Antalya Milletvekili **Nail Kamacı**'nın, narenciye bahçelerinin imara açılmasına ilişkin Bayındırlık ve İskan Bakanından

- Siirt İline kadro tahsisi yapıldığı iddialarına ilişkin Başbakan-
dan

● İzmir Milletvekili **Ahmet Ersin**'in, İzmir'in bazı ilçelerine bağlı köylerde Tahtalı Barajı nedeniyle yapılan yıkımların ertelenip ertelenmeyeceğine ilişkin İçişleri Bakanından

● Ardahan Milletvekili **Ensar Ögüt**'ün, Diyanet İşleri Başkanlığı bütçesinden farklı inanç gruplarına ödenek ayrılıp ayrılmayacağına ilişkin Devlet Bakanından

● İstanbul Milletvekili **Ahmet Gürüz Ketenci**'nin, İstanbul-Bakırköy-Yenimahalle'deki yeşil alanın yapılaşmaya açıldığı iddiasına ilişkin İçişleri Bakanından

● Ankara Milletvekili **İsmail Değerli**'nin, verem hastalıklarının aşı, ilaç ve tedavilerine ilişkin Sağlık Bakanından

● Kırşehir Milletvekili **Hüseyin Bayındır**'ın, şeker pancarı üretim politikasına ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından

● Zonguldak Milletvekili **Nadir Saraç**'ın, Kamu İhale Kanunu uygulamalarında orman köylülerinin mağdur edildiği iddiasına ilişkin Orman Bakanından

● Denizli Milletvekili **Mehmet Uğur Neşşar**'ın, bürokrat atamalarına ilişkin Sağlık Bakanından

● Niğde Milletvekili **Orhan Eraslan**'ın, şekerpancarı üretimine ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından

● Mersin Milletvekili **Hüseyin Özcan**'ın, ülkemizdeki ABD askerî varlığının TBMM Kararına uygun olup olmadığına ilişkin Başbakan-
dan

- Diyanet İşleri Başkanının istifasıyla ilgili iddialara ilişkin Devlet Bakanından

● Manisa Milletvekili **Nuri Çilingir**'in, mısır üretimini teşvik edici çalışmalara ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından

● İstanbul Milletvekili **Hasan Aydın**'ın, okullara asılmak üzere fotoğrafını bastırıldığı iddialarına ilişkin Kültür Bakanın-

dan

● Ankara Milletvekili **Yakup Kepenek**'in, Irak'a asker gönderme konusunda ABD'nin Türkiye'yi uyardığı haberlerine ilişkin Başbakan-
dan

- Ekonomiden sorumlu Devlet Bakanının açıklamalarının piyasalara etkisine ilişkin Başbakan-
dan

- Diyanet İşleri Başkanının görevden ayrılmasının sebeplerine ilişkin Devlet Bakanından

● Sinop Milletvekili **Engin Altay**'ın, Sinop-Boyabat-Kargı-Ankara Karayolu Projesine ilişkin Bayındırlık ve İskan Bakanından

- Sinop Fen Lisesi Projesinin iptal edildiği iddialarına ilişkin Millî Eğitim Bakanından

- Millî Piyango İdaresince Sinop'ta yapılması planlanan Fen Lisesi Projesine ilişkin Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısından

- Sinop'un sınır ticareti kapsamına alınıp alınmayacağına ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından

● Muğla Milletvekili **Ali Arslan**'ın, enerji üretim santrallerinin faaliyetlerine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından

● Kocaeli Milletvekili **İzzet Çetin**'in, 2002-2003 öğrenim yılında verilecek Başbakanlık burslarına ilişkin Devlet Bakanından

● Antalya Milletvekili **Hüseyin Ekmekçioğlu**'nun, Antalya İlinde yatırım programına alınacak projelere ilişkin Bayındırlık ve İskan Bakanından

● Ankara Milletvekili **Yakup Kepenek**'in, ABD'nin İskenderun Limanından füze sevkiyatı yaptığı iddiasına ilişkin Millî Savunma Bakanından

● Mersin Milletvekili **Hüseyin Özcan**'ın, eşinin Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine başvurusuna ilişkin Dışişleri Bakanı ve Başbakan Yardımcısından

- Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinde Türkiye Cumhuriyeti aleyhine dava açtığı iddiasına ilişkin Başbakan-
dan

● Niğde Milletvekili **Orhan Eraslan**'ın, Niğde bağlantılı karayollarının duble yol yapıp yapılmayacağına ilişkin Bayındırlık ve İskan Bakanından

- Adana-Niğde-Ankara otoyolunun yapımına ilişkin Bayındırlık ve İskan Bakanından

- Niğde Üniversitesinin bölüneceği iddiasına ilişkin Millî

Eğitim Bakanından

- Muğla Milletvekili **Ali Cumhur Yaka**'nın, Muğla İlinde kıyı bölgelerindeki yerleşim birimlerinin imar sorununa ilişkin Çevre Bakanından

- İzmir Milletvekili **Vezir Akdemir**'in, özürhüklerin ve sokak çocuklarının sorunlarına ilişkin Başbakanından

- Sosyal güvenlik kurumlarına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından

- Kocaeli Milletvekili **İzzet Çetin**'in, Tanıtma Genel Müdür-lüğünce hazırlanan "Türkiye'nin Turizm Değerleri" adlı yayına ilişkin Turizm Bakanından

- Bursa Milletvekili **Mehmet Küçükbaşık**'ın, Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü personelinin özlük hak-larına ilişkin İçişleri Bakanından

- Yozgat Milletvekili **Emin Koç**'un, pancarda kota uy-gulamasına ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından

- Afyon Milletvekili **Halil Ünlütepe**'nin, Afyon İlinin sağlık personeli ihtiyacına ilişkin Sağlık Bakanından

- Sağlık meslek yüksekokulu mezunlarına sınavlara başvuru hakkı tanınmadığı iddiasına ilişkin Sağlık Bakanından

- Ardahan Milletvekili **Ensar Öğüt**'ün, Irak'taki savaşın dur-durulması için girişimlerde bulunulup bulunulmadığına ilişkin Başbakanından

- Adana Milletvekili **Atilla Başoğlu**'nun, 1967'de Sovyetler Birliği'nden alınan petrol sondaj makinesine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından

- Denizli Milletvekili **Mehmet Uğur Neşşar**'ın, Ankara'daki bir ilköğretim okulunda meydana gelen olay hakkında teftiş yapıp yapılmadığına ilişkin Millî Eğitim Bakanından

- Ardahan Milletvekili **Ensar Öğüt**'ün, Ardahan İli Göle İl-çesi Halk Bankası şubesinin kapatılmasına ilişkin Devlet Bakanından

YAZILI SORU

- İstanbul Milletvekili **Kemal Kılıçdaroğlu**'nun, 1980-2003 yılları arasında kurulan bankalara ve o tarihlerdeki ilgili Bakan ve Hazine Müsteşarlarına ilişkin Devlet Bakanından

- 1995-2002 yılları arasında Plan ve Bütçe Komisyonu üyeler-ine tahsis edilen ödenek miktarına ilişkin Maliye Bakanından

- Mali Milattan sonra yurtdışına para kaçtığı iddiasına ilişkin Devlet Bakanından

- Yozgat Milletvekili **Emin Koç**'un, yeni atanan THY Genel Müdürü hakkındaki bazı iddialara ilişkin Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısından

- Antalya Milletvekili **Tuncay Ercenk**'in, sebze ve meyve ihracaatı ve elma stokuna ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanın-dan

- Edirne Milletvekili **Nejat Gencan**'ın, çiftçilerin elektrik borçlarına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından

- Çiftçilerin Devlete olan borçlarına ve vergi yüküne ilişkin Devlet Bakanından

- Edirne Milletvekili **Rasim Çakır**'ın, 3083 sayılı Kanunun Uygulama Yönetmeliği ve Teknik Talimata ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından

- Tarım sektöründeki BAĞ-KUR'luların prim ödemelerinin yıl-da iki dönem yapıp yapılmayacağına ilişkin Çalışma ve Sos-yal Güvenlik Bakanından

- Antalya Milletvekili **Feridun Fikret Baloğlu**'nun, Antal-ya Kepezüstü mevkiindeki hastane inşaatına ilişkin Sağlık Bakanından

- İstanbul Milletvekili **Kemal Kılıçdaroğlu**'nun, Türk Sağ-lık ve Eğitim Vakfına ilişkin Sağlık Bakanından

- Kayseri Milletvekili **Muharrem Eskiyan**'ın, Yamula Barajı tamamlanınca sular altında kalacak karayollarına, Felahiye-Kayseri ve Erkiyet-Boğazlıyan yollarına ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından

- Konya Milletvekili **Nezir Büyükcengiz**'in, Irak ziyaretine ilişkin Devlet Bakanından

- Adana Milletvekili **Tacidar Seyhan**'ın, Adana Yedigöze Barajı projesine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından

- Hatay Milletvekili **Abdülaziz Yazar**'ın, Hatay'ın, doğal afet risk haritasının yapıp yapılmayacağına ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından

- Antalya Milletvekili **Osman Özcan**'ın, Alanya Dim Barajı yapımına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından

- Antalya Milletvekili **Osman Kaptan**'ın, Antalya-Finike-

Sahilkent Beldesinde imara açılan tarım alanlarına ilişkin
Tarım ve Köyşleri Bakanından

● Aydın Milletvekili **Özlem Çerçioğlu**'nun, amatör deniz-
cilere uygulanan zorunlu sağlık yoklamasına ilişkin Sağlık
Bakanından

● Konya Milletvekili **Atilla Kart**'ın, Çiftçi kayıt sistemine
kaydolmayanların durumuna ilişkin Tarım ve Köyşleri
Bakanından

● İzmir Milletvekili **Muharrem Toprak**'ın, İzmir ilindeki iç-
me suyu ve sulama göleti projelerine ilişkin Enerji ve Tabii
Kaynaklar Bakanından

● Konya Milletvekili **Atilla Kart**'ın, olası Irak operasyonu
için ülkemizde bulunabilecek ABD askerlerine vergi indirimi
yapılıp yapılmayacağına ilişkin Millî Savunma Bakanından
- Olası Irak operasyonunun turizm gelirlerine etkisine ilişkin
Turizm Bakanından

● İzmir Milletvekili **Ahmet Ersin**'in, Elektrikte Bölgesel
Fiyatlandırma Sistemine geçişe yönelik bazı iddialara ilişkin
Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından

● İzmir Milletvekili **Türkan Miçoogulları**'nın, çiftçilerin
bazı sorunlarına ve doğrudan gelir desteği ödemelerine ilişkin
Başbakandan

● Adana Milletvekili **Atilla Başoğlu**'nun, bazı vergi uy-
gulamalarına ilişkin Başbakandan

● İzmir Milletvekili **Oğuz Oyan**'ın, doğrudan gelir desteği
ödemelerine ilişkin Tarım ve Köyşleri Bakanından

● Kırklareli Milletvekili **Mehmet Siyam Kesimoğlu**'nun,
çarşı ve mahalle bekçilerinin özlük haklarına ilişkin İçişleri
Bakanından

● İzmir Milletvekili **Bülent Baratah**'nın, gazilerin maaş-
larının yetersizliğine ilişkin Başbakandan

● Tekirdağ Milletvekili **Mehmet Nuri Saygun**'un, Tekir-
dağ'da koruma altındaki tarihi evlere ilişkin Kültür Bakanından

● Manisa Milletvekili **Hasan Ören**'in, iki tekerlekli motorlu
araçların harç ve vergisine ilişkin Maliye Bakanından

- İki tekerlekli motorlu araçların tescil ve plaka harçlarına ve
ehliyetine ilişkin İçişleri Bakanından

- Geçici işçilerin bazı sorunlarına ilişkin Türkiye Büyük Millet
Meclisi Başkanından

● Edirne Milletvekili **Nejat Gencan**'ın, tarım kesimine yöne-
lik destekleme uygulamalarına ilişkin Tarım ve Köyşleri
Bakanından

● Konya Milletvekili **Atilla Kart**'ın, Dışişleri Bakanı ve
ekonomiden sorumlu Devlet Bakanının ABD Başkanı ve Dışiş-
leri Bakanıyla yaptığı görüşmelerin tutanaklarının açıklanıp
açıklanmayacağına ilişkin Başbakandan

- AKP Genel Başkanının ABD Başkanı ve bazı bürokratlarıyla
yaptığı görüşmelere ilişkin Başbakandan

- Şahsına ait bir kaçak inşaatı olup olmadığına ilişkin Maliye
Bakanından

● Aydın Milletvekili **Özlem Çerçioğlu**'nun, askeri üs ve
tesisler ile limanların modernizasyonuna ilişkin Başbakandan

● Hatay Milletvekili **Abdulaziz Yazar**'ın, muhtemel Irak
operasyonu için biyolojik saldırılara karşı alınan önlemlere iliş-
kin Sağlık Bakanından

● İstanbul Milletvekili **Ahmet Gürüz Ketenci**'nin, Kadıköy
İmam Hatip Lisesiyle ilgili bazı iddialara ilişkin Millî Eğitim
Bakanından

● Aydın Milletvekili **Özlem Çerçioğlu**'nun, amatör deniz-
cilere uygulanan zorunlu sağlık kontrolüne ilişkin Ulaştırma
Bakanından

● Hatay Milletvekili **İnal Batu**'nun, Hatay-Dörtöy'deki
Ziraat Bankasına borçlu bir fabrikanın satışına ilişkin Devlet
Bakanı ve Başbakan Yardımcısından

● Hatay Milletvekili **Abdulaziz Yazar**'ın, askeri üs ve tesis-
ler ile limanların modernizasyonuna ilişkin Başbakandan

● İstanbul Milletvekili **Ahmet Gürüz Ketenci**'nin, Bakan-
lığa bağlı kuruluşların yatırım programına alınan projelerine
ilişkin Bayındırlık ve İskan Bakanından

- Çanakkale Milletvekili **Ahmet Küçük**'ün, doğrudan gelir desteği ödemesi yapılmayan illere ne zaman ödeme yapılacağına ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından
- İzmir Milletvekili **Hakkı Akalın**'ın, bir terör örgütü ile ilgili Yunanistan'daki davaya müdahil olup olunmadığına ilişkin Dışişleri Bakanından
- İzmir Milletvekili **Enver Öktem**'in, Sivil Savunma Arama ve Kurtarma Birlik ve Ekip personelinin özlük haklarına ilişkin İçişleri Bakanından
- Adana Milletvekili **Atilla Başoğlu**'nun, Siirt ilindeki seçimle ilgili bazı iddialara ilişkin Başbakan'dan
- Denizli Milletvekili **Mustafa Gazalçı**'nın, Denizli'deki kamu binalarının depreme karşı dayanıklılığına ilişkin Bayındırlık ve İskan Bakanından
- Adana Milletvekili **Atilla Başoğlu**'nun, ABD'nin ülkemize getirdiği mühimmatın kontrolüne ilişkin Devlet Bakanından,
- İzmir Milletvekili **Oğuz Oyan**'ın, bazı arazi, tesis ve limanların yabancı silahlı kuvvetlere kiralandığı iddialarına ilişkin Başbakan'dan
- Edirne Milletvekili **Nejat Gencan**'ın, Edirne ilinin geri kalmış ilçelerinin kalkınmada öncelikli yöreler kapsamına alınıp alınmayacağına ilişkin Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısından
- Iğdır Milletvekili **Yücel Artantaş**'ın, Iğdır ilindeki pancar üreticisine verilen avansa ve alacaklarına ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından
- Adana Milletvekili **Atilla Başoğlu**'nun, petrol fiyatlarına ve ham petrol stoklarına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından

- Kırklareli Milletvekili **Mehmet Siyam Kesimoğlu**'nun, biçerdöver sahibi çiftçilerin vergilendirilmesine ilişkin Maliye Bakanından
- Aydın Milletvekili **Özlem Çerçioğlu**'nun, elektrikte bölgesel fiyatlandırmaya ne zaman geçileceğine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından
- Ankara Milletvekili **Eşref Erdem**'in, 2002-2003 öğrenim yılı Başbakanlık burslarının ödenmemesine ilişkin Başbakan'dan
- Tekirdağ Milletvekili **Mehmet Nuri Saygun**'un, İstanbul'da çalışan bazı TEDAŞ personeline emekli olması için baskı yapıldığı iddialarına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından
- - 2003 yılı bütçesindeki ek vergilere ilişkin Maliye Bakanından
- Bitlis Milletvekili **Vahit Kiler**'in, TBMM'de verilen bazı hizmetlere ilişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanından
- Ankara Milletvekili **İsmail Degerli**'nin, Mamak Belediyesiyle ilgili bazı imar ve personel durumlarına ilişkin İçişleri Bakanından
- Hatay Milletvekili **Fuat Çay**'ın, 58 inci Hükümetin atama kararnamelelerine ilişkin Başbakan'dan
- İstanbul Milletvekili **Berhan Şimşek**'in, TEDAŞ Anadolu Yakası İşletmesinde çalışan işçilere ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından
- Kırıkkale Milletvekili **Halil Tiryaki**'nin, Kırıkkale ilindeki yol yapımı projelerine ilişkin Bayındırlık ve İskan Bakanından
- Konya Milletvekili **Atilla Kart**'ın, bir Meclis araştırması önergesinin reddedilmesiyle ilgili bazı iddialara ilişkin Başbakan'dan
- İstanbul Milletvekili **Mehmet Sevigen**'in, İstanbul Emniyet Müdürlüğünde görevli iki şube müdürünün görevden alınmasıyla ilgili iddialara ilişkin İçişleri Bakanından
- İstanbul Milletvekili **Bihlun Tamaylıgil**'in, bazı açıklamalarının piyasalara etkisine ilişkin Devlet Bakanından

- İzmir Milletvekili **Erdal Karademir**'in, kadaströ haritalarının ne zaman sayısal hale getirileceğine ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından
- Kadaströ çalışmalarının ne zaman tamamlanacağına ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından
- Orman alanlarının sınırlandırılması çalışmalarına ilişkin Orman Bakanından
- Sinop Milletvekili **Engin Altay**'ın, Sinop'un doğal ve turistik zenginliklerine ilişkin Turizm Bakanından
- Hatay Milletvekili **Gökhan Durgun**'un, Diyanet İşleri Başkanının görevinden ayrılması için baskı yapıp yapılmadığına ilişkin Devlet Bakanından
- Ankara Milletvekili **Yakup Kepenek**'in, milletvekili dokunulmazlığının sınırlandırılmasına yönelik Anayasa değişikliğinin ne zaman yapılacağına ilişkin Başbakan
- Çanakkale Milletvekili **İsmail Özay**'ın, THY Genel Müdürlüğü personeline ve yapılan atamalara ilişkin Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısından
- Kocaeli Milletvekili **Salih Gün**'ün, Hereke-Yukarı Hereke Karayolu yapım çalışmalarına ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından
- Aydın Milletvekili **Özlem Çerçioğlu**'nun, Manisalı Gençler Davasında mahkum olan polisler tebligat yapılmadığı iddiasına ilişkin Adalet Bakanından
- Menderes Havzasındaki kirliliğe ilişkin Çevre Bakanından
- Tekirdağ Milletvekili **Erdoğan Kaplan**'ın, kamu görevlilerinin görev ve temsil tazminatlarına ilişkin Başbakan
- Tekirdağ Milletvekili **Enis Tütüncü**'nün, Irak Savaşıyla ilgili alınan önlemlere ilişkin Başbakan
- Hatay Milletvekili **Zühiyir Amber**'in, Reyhanlı Barajı Projesine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından
- Isparta Milletvekili **Mevlüt Coşkun**'in, Isparta'da turizmi teşvik amacıyla alınacak önlemlere ilişkin Turizm Bakanından
- Isparta İlindeki sağlık personeline ve Yalvaç Sağlık Meslek Lisesi inşaatına ilişkin Sağlık Bakanından
- Sulama kooperatiflerinin elektrik borçlarına ve Eğirdir Gölü çevresinde damla sulama yöntemine geçilmesine ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından
- Gelendost II. Kademe Pompaj Sulaması Projesine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından
- Isparta İlindeki sulama alanlarında alınan tedbirlere ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından
- Belediyelere tahsis edilen araçlara ilişkin Çevre Bakanından
- İstanbul Milletvekili **Kemal Kılıçdaroğlu**'nun, yol ihalelerine ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından
- Kırıkkale Milletvekili **Halil Tiryaki**'nin, Kırıkkale-Yahşihan-Irmak Beldesinde tren yolunda meydana gelen kazalara ilişkin Başbakan
- Konya Milletvekili **Atilla Kart**'ın, millî parkların işletmesinin ihaleye çıkarılacağı iddiasına ilişkin Orman Bakanından
- Tokat Milletvekili **Orhan Ziya Diren**'in, Vergi Barışı Kanununda yeni düzenlemeler yapıp yapılmayacağına ilişkin Maliye Bakanından
- Kırşehir Milletvekili **Hüseyin Bayındır**'ın, PETLAS A.Ş.'nin özelleştirilmesi sonucu işten çıkarılan işçilere ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından

● Muğla Milletvekili **Ali Cumhur Yaka**'nın, görevden alınan yöneticilerin yerlerine yapılan atamalara ilişkin Millî Eğitim Bakanından

● Ankara Milletvekili **Yakup Kepenek**'in, Özelleştirme İdaresi Başkanlığının Maliye Bakanlığına bağlanmasına ilişkin Başbakan'dan

● Hatay Milletvekili **Fuat Çay**'ın, Başbakanlık Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonundan verilen burslara ilişkin Devlet Bakanından

● Mersin Milletvekili **Ali Oksal**'ın, vergi dairelerinin tedbiren gelirden uyguladıkları kesintiye ilişkin Maliye Bakanından
- Mükelleflerin KDV iadelerine ve stopaj uygulamasına ilişkin Maliye Bakanından

- Yaş sezbe ve meyve ticaretindeki KDV uygulamasına ilişkin Maliye Bakanından

● Yozgat Milletvekili **Emin Koç**'un, çiftçi borçlarına ve doğrudan gelir desteği ödemelerine ilişkin Devlet Bakanından

● İzmir Milletvekili **Yılmaz Kaya**'nın, kredi kartı borçlarıyla ilgili kanunî düzenlemeyi bankaların uygulamadığı iddiasına ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından

● Tokat Milletvekili **Orhan Ziya Diren**'in, Tokat İlinde doğalgaz kurulum çalışmalarına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından

● İzmir Milletvekili **Yılmaz Kaya**'nın, AK Parti Seferihisar İlçe Başkanı hakkındaki iddialara ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından

MECLİS ARAŞTIRMASI

● Tekirdağ Milletvekili **Mehmet Nuri Saygun** ve 27 Milletvekilinin, Tekirdağ İli başta olmak üzere Marmara Bölgesindeki balıkçıların sorunlarının ve çözüm yollarının araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi

● Ordu Milletvekili **Eyüp Fatsa** ve 26 milletvekilinin, yurtdışında yaşayan vatandaşlarımızın sorunlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi

● İstanbul Milletvekili **Onur Öymen** ve 25 milletvekilinin, askeri üs ve tesisler ile limanların modernizasyonu amacıyla, ABD teknik ve askeri personelinin ülkemizde bulunmasına izin verilmesine ilişkin TBMM Kararına dayanan uygulamaların ve aykırılık iddialarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi

● Zonguldak Milletvekili **Harun Akın** ve 42 milletvekilinin, ERDEMİR'in mevcut durumunun ve sorunlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi

● Tekirdağ Milletvekili **Enis Tütüncü** ve 23 milletvekilinin, tarım ve hayvancılık alanındaki sorunların araştırılarak çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi

● İzmir Milletvekili **Ahmet Ersin** ve 27 Milletvekilinin, Adli Tıp Kurumu ve ruh ve sinir hastalıkları hastaneleriyle ilgili çeşitli iddiaların ve bu kurumların sorunlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi

● Ankara Milletvekili **Mehmet Tomanbay** ve 25 Milletvekilinin, Ankara'nın Gölbaşı İlçesindeki Mogan ve Eymir Göllerindeki ekolojik sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi